

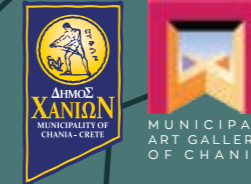

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΑΚΙΣ
ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΟΥΤΟΠΙΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Πέγκυ Κουνενάκη

21/1 - 08/4 2019
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΧΑΝΙΩΝ

YANNIS STEFANAKIS
A JOURNEY TO UTOPIA

CURATOR
Peggy Kounenaki

21/1 - 08/4 2019
MUNICIPAL ART GALLERY OF CHANIA

Συντελεστές Contributors

ΕΚΘΕΣΗ / EXHIBITION

Παραγωγή - Οργάνωση

Δημοτική Πινακοθήκη Χανίων - Δήμος Χανίων

Production - Organization

Municipal Art Gallery of Chania - Municipality of Chania

Επιμέλεια

Πέγκυ Κουνενάκη

Curator

Peggy Kounenaki

Συντονισμός - Διαχείριση

Αθηνά Γιαννουλάκη

Coordination - Administration

Athina Giannoulaki

Γραμματειακή υποστήριξη

Μαρία Ντουντουλάκη

Αλεξία Χατζηδάκη

Secretarial support

Maria Ntountoulaki

Alexia Chatzidaki

Ασφάλιση έργων

DAES London Market Insurance Brokers

Insurance of artworks

DAES London Market Insurance Brokers

Μεταφορές έργων

Swift Art Services

Artwork transportation

Swift Art Services

Ψηφιακές εκτυπώσεις

Επιγραφές «Ιδέα»

Digital printing

"Idea" signs

© Δημοτική Πινακοθήκη Χανίων 2019

© Municipal Art Gallery of Chania 2019

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ / CATALOGUE

Εκδότης - Πνευματικά Δικαιώματα

Δημοτική Πινακοθήκη Χανίων

Publisher - Copyright

Municipal Art Gallery of Chania

Κείμενα

Πέγκυ Κουνενάκη

Texts

Peggy Kounenaki

Μεταφράσεις

Ρούλα Οικονομάκη

Translations

Roula Ikonomakis

Φωτογραφίες

Αρχείο Γιάννη Στεφανάκι

Κώστας Καρακαλάς

Photographs

Yannis Stefanakis' archive

Kostas Karakalas

Γραφιστική επιμέλεια έκθεσης & καταλόγου

Βασίλης Πιτσώνης - Scripta

Exhibition & catalogue graphic design

Vassilis Pitsonis - Scripta

Εκτύπωση

Red Pear

Printing

Red Pear

ISBN: xxxxxxxx

Αναστάσιος Βάμβουκας *Δήμαρχος Χανίων*

Με χαρά φιλοξενούμε στη Δημοτική μας Πινακοθήκη έργα του σπουδαίου εκπροσώπου της χαρακτηριστικής τέχνης στη χώρα μας και ζωγράφου, Γιάννη Στεφανάκι.

Το έργο του σημαντικού αυτού καλλιτέχνη παρουσιάζει έναν ιδιαίτερο εκρηκτικό χαρακτήρα, αποτελώντας μια διαφορετική όψη της πραγματικότητας. Μάλιστα, μέσα από τις φόρμες του ο μεγάλος δάσκαλος της χαρακτηριστικής τέχνης εντοπίζει τον πυρήνα της ανθρώπινης ύπαρξης, καθώς και τις έννοιες της ζωής, του έρωτα και του θανάτου.

Πολλά από τα έργα του βρίσκονται επίσης σε μουσεία, πινακοθήκες καθώς και σε σημαντικές ιδιωτικές συλλογές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Με τη βεβαιότητα ότι και αυτή η έκθεση θα δώσει άφθονη τροφή για σκέψη, καλώ το κοινό των Χανίων, που έχει πια αγκαλιάσει τη Δημοτική μας Πινακοθήκη, να την απολαύσει.

Anastasios Vamvoukas *Mayor of Chania*

The Municipal Art Gallery of Chania has the pleasure of hosting artworks by Yiannis Stefanakis, the country's leading representative of the art of engraving and painter.

This important artist's work is of a specific, volatile nature that constitutes a different aspect of reality. Through his forms, the great engraving teacher indeed identifies the core meanings of human existence, as well as of life, love and death.

Several of the painter-engraver's works are also on display in museums, galleries and significant private collections in Greece and abroad.

I invite the public of this city, who have embraced the Municipal Art Gallery, to visit and enjoy this exhibition, which will definitely offer them plenty of food for thought.

Γιώργος Βαρουδάκης *Πρόεδρος Δ.Π.Χ.*

Η τέχνη της χαρακτηριστικής εντάσσεται στις πρώιμες γραφικές μεθόδους που χρησιμοποίησε ο άνθρωπος ως ένα μέσο καλλιτεχνικής εκφράσεως εδώ και αιώνες. Η καταγωγή της χαρακτηριστικής πρέπει να αναζητηθεί στην Κίνα του 7ου μ.Χ. αιώνα, και συγκεκριμένα στην τεχνική που χρησιμοποιούσαν οι χαράκτες και οι χρυσοχόοι ή αργυροχόοι για να διακοσμούν τα έργα τους.

Στην Ευρώπη η μεταφορά του χαρακτηριστικού από την πλάκα στο χαρτί έγινε πιθανότατα με την εμφάνιση της τυπογραφίας, καθώς από αυτήν την εποχή χρονολογούνται τα παιγνιόχαρτα χαραγμένα αρχικά από γερμανούς τεχνίτες. Την ίδια χρονική περίοδο η ομογραφία του Ρέμπραντ και η «ακουατίνα» του Ζέγκερς γίνονται κυρίαρχα εκφραστικά μέσα στις χώρες της Βόρειας Ευρώπης, ενώ στο νότο οι ίδιες μέθοδοι αποκτούν κυρίαρχη θέση αρκετά αργότερα, και κυρίως μέσω του Φρανθίσκο Γκόγια.

Εκτοτε οι καλλιτέχνες χαρακτηριστικής πειραματίζονται, επεξεργάζοντας την ίδια πλάκα με διάφορες μεθόδους επιτυγχάνοντας εκπληκτικά αποτελέσματα, εξασφαλίζοντας έτσι μια δεσπόζουσα θέση στις εικαστικές τέχνες του πλανήτη. Ανάλογα αποτελέσματα της χαρακτηριστικής ξεπροβάλλουν και στη χώρα μας, με πρωτεργάτες τους περισσότερους ζωγράφους και γλύπτες να έχουν ασχοληθεί με τη χαρακτηριστική στις προεκτάσεις της τέχνης τους και των αναζητήσεών τους. Ένα από τα βασικά κίνητρα αυτής της ενασχόλησης με τη χαρακτηριστική είναι η μεταφορά ζωγραφικών πρωτότυπων έργων και προσπαθειών που θα τους δίνει τη δυνατότητα επικοινωνίας με ένα ευρύτερο κοινό.

Ένας από τους κύριους εκπροσώπους της χαρακτηριστικής τέχνης σήμερα στη χώρα μας φιλοξενείται με το έργο του στη Δημοτική Πινακοθήκη Χανίων: ο Γιάννης Στεφανάκις, ένας καταξιωμένος ζωγράφος και χαράκτης, αλλά και πολύπλευρος καλλιτέχνης. Η έκθεση παρουσιάζει έργα τεσσάρων ενοτήτων οι οποίες συνομιλούν μεταξύ τους, και ανασυνθέτουν κομμάτια από το μαγικό και πολύπλοκο κόσμο του.

Giorgos Varoudakis *Chairman, M.A.G.o.Ch.*

Engraving belongs to the early graphic methods used for centuries by Man as a means of artistic expression. Its origins are to be sought for in 7th-century China, and more specifically in the technique that engravers and goldsmiths or silversmiths used to decorate their works.

In Europe, engraving was most likely transferred from the plate to the paper with the emergence of printing, given that the playing cards originally engraved by German craftsmen date back to that time. During the same period, Rembrandt's homography and Hercules Seghers' aquatint prevail as modes of expression in the countries of Northern Europe, whereas in the south the same methods become dominant only much later, mainly owing to Francis Goya.

Engraving artists have experimented since, achieving amazing results by combining various techniques on the same plate, thus gaining a leading position in the international visual arts scene. In our country, most painters and sculptors have likewise produced similar results, by innovatively applying engraving techniques to extensions of their art and pursuits. One of their main motivations to engage with engraving has been the dissemination of original art prints and activities enabling communication with a wider audience.

The Municipal Art Gallery of Chania is hosting an exhibition featuring the artworks by one of our country's chief spokesmen for the art of engraving today: Yannis Stefanakis, an accomplished painter and engraver, as well as a multifaceted artist. The exhibition presents four series of artworks interacting with each other and recomposing pieces of the artist's magical and complex world.

Ταξίδι στην Ουτοπία

της *Πέγκυ Κουνενάκη*

Χαράκτης και ζωγράφος, ποιητής και δάσκαλος, βίντεο-άρτιστ, τυπογράφος συλλεκτικών εκδόσεων και πολιτισμικών περιοδικών, ο Γιάννης Στεφανάκης, ακολουθώντας το παράδειγμα του αναγεννησιακού ανθρώπου, επιλέγει να παράγει καλλιτεχνικά με ποικίλους τρόπους έκφρασης, να εμπλέκει συνολικά στο έργο του το επίκαιρο με την Ιστορία, την τέχνη με τη ζωή, την ουτοπία με την πραγματικότητα, τη σύγχρονη τεχνολογία με την προσωπική δημιουργία. Στοχαστικός, συνεπής και επίμονος, κοινωνικά ανήσυχος, μοιράζει τη ζωή του ανάμεσα σε εικόνες, λέξεις και πολλαπλές μορφές καλλιτεχνικών αναζητήσεων, με αιτούμενο πάντα την επικοινωνία, όχι στο επίπεδο της καθημερινής φθαρμένης έννοιας της, αλλά σε εκείνο της μνήμης, της γνώσης, της σύνδεσης του παλαιού με το σύγχρονο, της αντιδιαστολής της ψευδαίσθησης με την αλήθεια.

Η ζωή του περιπετειώδης, με συνεχείς εσωτερικές μεταναστεύσεις, καθόρισε κατά κάποιον τρόπο τον ίδιο και την τέχνη του. Γεννήθηκε στο χωριό Γρηγοριά Ηρακλείου, στην περιοχή της Μεσσαράς. Τα παιδικά παιχνίδια ήταν φτιαγμένα από τον ίδιο, μεγάλες κολοκύθες, καρφιά, και ξύλο τα υλικά του, πραγματικό πανηγύρι για τον Γιάννη και τα αδέρφια του. Δώδεκα μόλις χρόνων πάει στο Ηράκλειο για να γίνει μαραγκός. Γρήγορα μαθαίνει πώς να επεξεργάζεται το ξύλο, να αναγνωρίζει τα όρθια και πλάγια νερά του, τους ψιθύρους και τις ιδιομορφίες του, ανακαλύπτει μεθόδους να το σκαλίζει, να το χαράζει, να το μεταμορφώνει και να κατασκευάζει μικρά χρηστικά αντικείμενα. Ακολουθεί μια ακόμη εσωτερική μετανάστευση. Μετά

από έναν χρόνο ένας πρώτος του ξάδερφος τον περίμενε στον Πειραιά για να εργαστεί μαζί του σε ένα υπόγειο τυπογραφείο στο κέντρο της Αθήνας. Ο ερασιτέχνης χαράκτης ανακαλύπτει την ξυλογραφία, την οποία συνδυάζει με την τυπογραφία. Ένας καινούργιος κόσμος ανοίγεται μπροστά του. Η συνάντησή του με τον ελευθεριακό ποιητή Μιχάλη Κατσαρό το 1978 – στο πλαίσιο πάντα της αναζήτησης νέων πνευματικών αξιών και μορφών έκφρασης – θα φέρει ως αποτέλεσμα την έκδοση της βραχύβιας ποιητικής εφημερίδας *Επίπεδο*. Αργότερα εκδίδει το *Νέο Επίπεδο*, που αποτελεί καθαρά δικό του δημιούργημα και με τη συνδρομή της συζύγου του ζωγράφου Μαργαρίτας Βασιλάκου, κυκλοφορεί έως σήμερα, αναφέρεται στον χώρο της σύγχρονης λογοτεχνίας, της ποίησης, και καλύπτει θεωρητικές αναζητήσεις πάνω σε εικαστικά θέματα.

Η φιλοδοξία όπως και η ανάγκη του για ολοκληρωμένη γνώση τον οδηγούν στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών όπου σπουδάζει ζωγραφική, χαρακτηρισκή, αγιογραφία, τυπογραφία και τεχνική του βιβλίου. Η εξειδικευμένη γνώση επηρεάζει τις τεχνικές του και του διευρύνει τους ορίζοντες. Σταδιακά μεταμορφώνεται σε ένα πολυπράγμονα χειρώνακτα, εραστή πολλών και διαφορετικών μορφών έκφρασης, που συνεχώς επινοεί νέες μεθόδους ή τεχνικές και διόλου δεν αδιαφορεί για τα τεχνολογικά επιτεύγματα της εποχής. Το όποιο καλλιτεχνικό αποτέλεσμα είτε στη χαρακτηρισκή είτε στη ζωγραφική ή στα video-animation, είναι προϊόν μόχθου, ευαισθησίας και φαντασίας, ποίησης ανάμικτης με στιγμές πραγματικότητας, εμποτι-

σμένο με την εμπειρία ενός μοναχικού ανθρώπου-δημιουργού στην πολύπαθη πορεία του στη ζωή και την τέχνη.

Ανατέμνοντας συνολικά τη μέχρι σήμερα δουλειά του Στεφανάκι, διαπιστώνουμε να λειτουργεί, σε μεγάλο βαθμό, ως αφηγητής μικρών, αποσπασματικών, ποιητικών ιστοριών. Μόνο που τις αφηγείται έμμεσα, με γραμμές, χρώματα, ορθογώνια και παραλληλόγραμμα σχήματα, μικρά γλυπτά. Το εικαστικό του λεξιλόγιο αποτελείται από ένα παλίμψηστο εννοιών και τεχνικών. Το φανταστικό στοιχείο που αναπτύσσεται σ' όλο το έργο του έχει άμεση σχέση με το παράλογο και ξεκάθαρα παραπέμπει στον διχασμό της πραγματικότητας. Αυτό άλλωστε φαίνεται να τον απασχολεί περισσότερο. Μοιάζει να αναζητά τα όρια ανάμεσα στην πραγματική ζωή και την πνευματικότητα, τη γνώση σε αντιπαράθεση με τη χύδην πληροφoρία που κατακλύζει την περιρρέουσα καθημερινότητα, την πορεία της ανθρώπινης ύπαρξης σε έναν κόσμο παράλογο. Επιπλέον, μοιάζει να ψάχνει εκείνες τις ρωγμές που παρέχουν στον άνθρωπο τη δυνατότητα να ανατρέψει τη μάταιη, άκαρπη και μοναχική πορεία του Σίσυφου σε εποικοδομητικά συλλογική.

**ΧΑΡΑΚΤΙΚΗ:
ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΜΟΙ
ΣΕ ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΙ ΧΡΩΜΑ**

Η χαρακτηρισκή του Γιάννη Στεφανάκι, πέρα από τα πρώτα – έως ένα βαθμό – παραδοσιακά σχεδιάσματα, εξελίσσεται σταδιακά σε μια αντι-ακαδημαϊκή τέχνη, πρωτότυπη στη σύνθεση,

χωρίς θεματικούς περιορισμούς, αλλά με πολλούς καλλιτεχνικούς πειραματισμούς. Κι αυτοί οι πειραματισμοί έχουν να κάνουν κυρίως με το χρώμα που ξεπερνά τα όρια του μαύρου και του λευκού, ό, τι δηλαδή κυριαρχεί στη χαρακτηριστική, κι απλώνονται με τόλμη στο μπλε και το κόκκινο. Η ποιητική ματιά του δημιουργού επιλέγει εικόνες μνήμης ή καθημερινότητας και τις μεταφέρει στο πρωτογενές υλικό του. Κτίρια, νυχτερινά τοπία, νεοκλασικές προσόψεις, κυκλικές εσωτερικές σκάλες, τοπία και παράθυρα, σπείρες, εικόνες από τη Λίθινη εποχή. Όλα τούτα μεταπλάθονται σε ξυλογραφίες, χαλκογραφίες, λιθογραφίες, σε έργα με μικτές τεχνικές. Με μαεστρία ρίχνει το μελάνι είτε το μαύρο είτε το χρωματιστό. Αλλού το πυκνώνει αλλού το αραιώνει. Δημιουργεί αποχρώσεις, παντρεύει τα χρώματα. Δεν φοβάται το λευκό, το χρησιμοποιεί όπου το χρειάζεται, συχνά αρέσκεται να το περικλείει με μαύρο χρώμα. Τετράγωνο μέσα στο τετράγωνο. Μερικές φορές το θέμα του εσωτερικού τετραγώνου σπάει τα όρια του πλαισίου κι απλώνεται με άλλη γραφή, επιλεκτικά, σε τμήματα μιας μεγαλύτερης φόρμας.

Χρησιμοποιεί εξπρεσιονιστικά, σουρεαλιστικά και αφαιρετικά στοιχεία, διαχειρίζεται με άνεση τις αντιθέσεις των όγκων, τη γεωμετρική αντίληψη των πραγμάτων, δίνει ένταση στις παράλληλες χαράξεις, εκμεταλλεύεται το παιχνίδι του φωτός με τη σκιά για να προσδώσει όγκο στις αρχιτεκτονικές εικόνες ή στα αντικείμενα που εντάσσει στις συνθέσεις του. Σε πολλές από τις δημιουργίες του διαπραγματεύεται την εσώτερη έννοια της ανθρώπινης ύπαρξης, τη μοναξιά του κεντρικού του ήρωα είτε άνδρας

είναι είτε γυναίκα, την περιπέτεια στις σχέσεις των δύο φύλων, την εικόνα των σύγχρονων πόλεων ως ενδιαφέρον αρχιτεκτονικό στοιχείο αλλά και ως στοιχείο απομόνωσης του ανθρώπου, την έννοια της ουτοπίας με μια υπερβατική πορεία προς τους αιθέρες ή τη χρήση σκάλας που οδηγεί στον ουρανό, θα μπορούσε να πει κανείς στο επέκεινα. Η μεταφυσική διάσταση στη χαρακτηρισκή και τη ζωγραφική του αποτελεί ίσως για τον δημιουργό μια ακόμη μορφή αναζήτησης πέρα από τα φθαρτά όρια της καθημερινότητας.

Αν δει κανείς το σύνολο της μέχρι σήμερα χαρακτηρισκής δουλειάς του, διαπιστώνει ότι όλη η ιστορία της τέχνης του ανθρώπου φαίνεται να είναι παρούσα. Από την προϊστορία ως τη μοντέρνα και τη σύγχρονη τέχνη. Η πλούσια θεματολογία του, περιεκτική σε νοήματα και λιτή στην πραγμάτωσή της, αποδεικνύουν ότι ο χαρακτήρας έχει πλέον διαμορφώσει το προσωπικό του ιδίωμα και λειτουργεί ως μια ξεχωριστή μονάδα στην καλλιτεχνική του κοινότητα. Από τα πιο ενδιαφέροντα ίσως οπτικά στοιχεία που εμφανίζονται στη χαρακτηρισκή του, η κιβωτός, το παράθυρο, ενίοτε και ο άνθρωπος, αποτελούν θέματα που θα τα δούμε στην εξέλιξη της ζωγραφικής του Στεφανάκι, να παίρνουν μια διαφορετική, ίσως πιο εννοιολογική κατεύθυνση.

**ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ:
ΠΑΙΧΝΙΑΔΙ ΜΕ ΕΝΝΟΙΕΣ
ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ**

Ως αρχή στη ζωγραφική του Γιάννη Στεφανάκι ας δεχτούμε την πρώτη του έκθεση με τίτλο *Μια αφηρημένη οικολογία*. Θεματικά ασχολείται με την εξέλιξη της ζωής, τη φύση, την υποτιθέμενη επερχόμενη καταστροφή της. Η δεκαετία του '80 καταγράφεται όχι μόνο ως η αρχή μιας οικονομικής ευμάρειας, αλλά και ως μια εποχή γένεσης των οικολογικών κινήμάτων, που εκφράζουν συνειδητά τις ανησυχίες για το μέλλον του πλανήτη. Ο καλλιτέχνης χρησιμοποιεί, ανάμεσα σε άλλα, ευτελή καθημερινά υλικά όπως οι πέτρες, το ξύλο, ο ασβέστης, η άμμος, για να δημιουργήσει στις ζωγραφικές του επιφάνειες μια αδρή ματιέρα, όπου συνυπάρχουν και αλληλοκαθορίζονται η ύλη και το χρώμα. Αν και σε πρώτο επίπεδο κυριαρχεί η αφαίρεση, στο δεύτερο διακρίνονται αμυδρά απολιθώματα ψαριών, καμένα δέντρα, φλεγόμενες περιοχές. Οι τεχνικές ισορροπούν με τον καλύτερο τρόπο, ο καλλιτέχνης δημιουργεί μια τεταμένη και ομιχλώδη ατμόσφαιρα. Με τον πιο έντονο τρόπο εικονοποιεί όχι μόνο τις μεταφυσικές αγωνίες του αλλά και το απειλητικό νέφος (συμβολικό και πραγματικό) στον περιβάλλοντα χώρο.

«*Το παράθυρο της εικόνας*» έρχεται αργότερα να απεικονίσει την ενδοσκοπική διάθεση του καλλιτέχνη και ποιητή. Μια καθημερινή ανθρώπινη κίνηση μετουσιώνεται σε περιεκτική ζωγραφική πράξη. Το κλασικό άνοιγμα του παραθύρου από τα μέσα προς τα έξω αντιστρέφεται. Γίνεται από τα έξω προς τα μέσα. Ο χώ-

ρος προς τα μέσα είναι λιτός και συμβολικός. Επιλεγμένες εσωτερικές εικόνες και εγκιβωτισμένες μνήμες μετατρέπονται σε μινιμαλιστικά μηνύματα προς τον έξω κόσμο όπου κυριαρχεί το χάος της εικόνας και του λόγου. Τα μεγάλα τελάρα του μοιάζουν με κουτιά που εντός τους εν είδει παραθύρου διατυπώνονται τα αιτούμενα του καλλιτέχνη: η τέχνη είναι θέμα προτεραιοτήτων, είναι θέμα ήθους και έθους, ιστορικής μνήμης και επιλογών ζωής.

Λίγα χρόνια αργότερα τα παράθυρα της προηγούμενης δουλειάς του μετατρέπονται στην επόμενη σε τρισδιάστατους κύβους. Συμβολικά την ονομάζει «*Κιβωτό*», με όποιες σημανσεις και ερμηνείες επιδέχεται η λέξη. Στα μικρά κουτιά του τοποθετεί θραύσματα μνήμης: Τη φωλιά ενός πουλιού, μια προϊστορική σπείρα, υδραυλικά εργαλεία, μοναχικές ανθρώπινες φιγούρες, στοιχεία ενός αργαλείου, το ψωμί ως απαραίτητο αγαθό της ζωής. Αφηγείται με τα δικά του λιτά μέσα αποσπασματικές ιστορίες, κάνει νύξεις σε αξίες γι' αυτόν μοναδικές. Επιδίδεται σ' ένα παιχνίδι ανάμεσα στη ζωγραφική και την κατασκευή, τηρώντας άσπογα τις ισορροπίες. Εκτός από τα όποια αμιγώς αισθητικά στοιχεία που εμπεριέχει αυτή η δουλειά του Στεφανάκι, η ποίηση είναι χαρακτηριστικό στοιχείο της. Ως ένα βαθμό διακρίνεται σ' όλη τη δουλειά του. Αλλά σ' αυτήν είναι κυρίαρχη.

Το «*Τεχνοπαίγνιον*» που θα ακολουθήσει είναι ένα πραγματικό παιχνίδι του ζωγράφου με τον χρόνο και τον θεατή. Ο καλλιτέχνης επιστρέφει στα σκανδαλιάρικα σχολικά χρόνια και αναπαριστά εικαστικά τον βιωμένο χρόνο της παιδικής ηλικίας. Οι σχολικές φωτογραφίες, η κλασική σβούρα των αγοριών, το ματωμέ-

νο γόνατο, τα αποδημητικά χελιδόνια, η θρυλική σαΐτα, το κουτσό στον δρόμο, η κιμωλία, ο χαρταετός είναι μόνο μερικά σύμβολα του «τεχνοπαίγνιου». Σ' αυτό το παιχνίδι καλεί τον θεατή να αναλογιστεί κι εκείνος τα χρόνια της χαμένης αθωότητας. Η σχεδόν φωτορεαλιστική ζωγραφική, η χαρακτηριστική, η κατασκευή, το κολάζ, τα αλληπάλληλα τυπώματα, το γκράφιτι και η γραφή συνυπάρχουν και σε μεγάλο βαθμό αναπλάθουν ό,τι έχει ανεπιστρεπτί χαθεί. Ο Στεφανάκις καταγράφει με έμμεσο τρόπο τον χρόνο, αυτόν που καταλύει τα πάντα αφήνοντας μόνο αμυδρές μνήμες πίσω του. Ο παρελθών χρόνος, ο παρών, ενίοτε και ο μέλλον σηματοδοτούν αρκετά έργα του, ως μια αναφορά στη μνήμη, στην επιλεκτική λαϊκότητα, στην αυθεντικότητα.

Από το 2003 και μετά οι πόλεις πρωταγωνιστούν στη ζωγραφική του καλλιτέχνη. «*Εικό-νες περιπλάνησης*», «*Όμορφες πόλεις*» κ.α. Με την πρώτη ματιά το ενδιαφέρον του θεατή επικεντρώνεται σ' αυτά καθαυτά τα αρχιτεκτονικά κτίσματα. Παράλληλόγραμμο κουτιά με παράθυρα, απρόσωπα και χωρίς ενδείξεις ζωής, μοναχικές σκάλες τείνουν ν' ακουμπήσουν στον ουρανό, το ένα κουτί δίπλα στο άλλο, παραπέμπουν στις «*Αόρατες πόλεις*» του Ιταλο Καλβίνο. Η κρίση της μεγάλης πόλης, είναι η άλλη όψη της κρίσης της φύσης. Οι περίκλειστοι χώροι των πόλεων δίνουν την αίσθηση του εγκλωβισμού ανθρώπων και αισθημάτων. Ανάμεσα τους περιπλανάται ένας μοναχικός άνδρας. Μοιάζει να αναζητά δρόμους διαφυγής, απεικονίζει τον χρόνο που περνάει από την πόλη που του είναι τόσο οικεία αλλά ταυτόχρονα και τόσο ανοίκεια.

Ο Γιάννης Στεφανάκις επιχειρεί να δώσει

μια άλλη διάσταση στην πρόσφατη εικαστική δουλειά του – «*Παλίμψηστο εννοιών*». Φέρει πάλι σε πρώτο πλάνο την αποκαλούμενη «ουτοπική πολιτεία» του, όπως αποσπασματικά την έχουμε ήδη δει στη ζωγραφική του. Σ' αυτήν την πολιτεία, όπως τουλάχιστον εκείνος την ονειρεύεται, συνυπάρχουν οι άνθρωποι με τα ζώα, οι απρόσωπες πολυκατοικίες με τα δέντρα, ο ρομαντισμός του φεγγαριού με τα ρεαλιστικά ή και σουρεαλιστικά σύγχρονα γκράφιτι. Γυμνοί άνδρες και γυμνές γυναίκες περιφέρονται έκθετοι στα αφιλόξενα τοπία του ζωγράφου, επιδεικνύουν τη μοναξιά τους, λες και θέλουν έμμεσα να μιλήσουν για την έλλειψη επικοινωνίας, τις συνθήκες κρίσης που βιώνουν σε όλα τα επίπεδα της ζωής τους. Όλα συμβαίνουν κάτω από έναν σχεδόν φλεγόμενο ουρανό. Οι συνδυασμοί του κόκκινου με το γαλάζιο που κυριαρχούν στους περισσότερους πίνακες, μεταδίδουν μια εσωτερική ένταση στα σώματα, που ο ζωγράφος τα εικονίζει πλέον ρεαλιστικά κι αυτό αποτελεί ένα νέο, πρόσθετο στοιχείο στη δουλειά του. Ο πρωτοεμφανιζόμενος ρεαλισμός συνυπάρχει με την γνωστή μας υπερρεαλιστική ζωγραφική, τη ναϊφ εικονογραφία, τον ιδιότυπο εξπρεσιονισμό, στοιχεία που ήδη έχουν εξασφαλίσει στον δημιουργό την κατάκτηση μιας προσωπικής εικαστικής γραφής. Στο πλαίσιο αυτής της δουλειάς εμφανίζεται η απεικόνιση του ίδιου του καλλιτέχνη – για πρώτη φορά – σε δύο ζωγραφικά έργα του. Εικονίζει τον εαυτό του την ώρα της ζωγραφικής πράξης. Καθώς το μοντέλο ποζάρει κι εκείνος ολοκληρώνει τη σύνθεση, γύρω του συνυπάρχουν όλα τα σύνεργα της δουλειάς του. Δημιουργεί έναν χώρο μέσα στον χώρο ή επινοεί δύο διαφορετικούς

χώρους μέσα στο ίδιο τελάρο, για να δηλώσει την παρουσία του. Αυτό το εικαστικό παιχνίδι δεν είναι τίποτε άλλο από μια ενσυνείδητη προσπάθεια να φύγει από το περίκλειστο περιβάλλον της τέχνης και να «γειωθεί» στην πραγματικότητα της ζωής.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ VIDEO ANIMATION

Ο Γιάννης Στεφανάκις, από το ξεκίνημά του ως ζωγράφος, αναπτύσσει μια διαλεκτική σχέση τόσο με τη φόρμα όσο και με τα υλικά. Τα «κουτιά-παιχνίδια», όπως τα αποκαλεί ο ίδιος, θα παίξουν διαφορετικούς ρόλους σε κάποιες ενότητες της δουλειάς του. Άλλοτε εμφανίζονται ως κύβοι κι άλλοτε ως κιβωτοί. Είναι πάντα τρισδιάστατες κατασκευές που ξεχωρίζουν είτε πάνω στο επίπεδο τελάρο της ζωγραφικής σύνθεσης είτε λειτουργούν ως αυτόνομα έργα τέχνης. Αναμφισβήτητα, σ' όλες τις περιπτώσεις μπορούν να εκληφθούν ως μικροί κρουφώνες, ως σκευοφυλάκια συλλογικής μνήμης, όπου ο καλλιτέχνης τοποθετεί διάφορα τοτέμ όχι αποκλειστικά δικά του ή της φυλής, αλλά ενός κόσμου ολόκληρου. Μικρά αντικείμενα, προσομοιώσεις ζώων, ένα φυτό, μερικοί σπόροι, μια σπείρα, ένα κομμάτι ψωμί, το εξάρτημα ενός εργαλείου χρήσιμου, ένας σφραγιδόλιθος, μια ζωγραφική εικόνα κ.α., αποτελούν κάποιες από τις δεκάδες ενθέσεις που μπορεί να παρατηρήσει ο θεατής μέσα στα «κουτιά» του Στεφανάκι.

Αν η έννοια της κιβωτού παραπέμπει στον μυθικό Νώε και στην προσπάθειά του να διασώσει τον ίδιο, την οικογένειά του και κάθε έμβια ζωή μετά την καταστροφή, από την πλευρά

του ο καλλιτέχνης μοιάζει να θέλει κι εκείνος να διαφυλάξει σπαράγματα του ουμανιστικού πολιτισμού των προηγούμενων αιώνων για τις επόμενες γενιές. Σε εποχές δύσκολες όπως ήταν ολόκληρος ο 20^{ος} αιώνας και έτσι όπως διαγράφονται οι πρώτες δεκαετίες του 21^{ου} αιώνα, ο καλλιτέχνης επιδιώκει να εγκιβωτίσει πρωτόγονες αλλά και διαχρονικές αξίες και έννοιες για τη μελλοντική πνευματική επιβίωση του ανθρώπου. Κι αυτό άλλωστε είναι από τα πλέον ενδιαφέροντα στοιχεία της δουλειάς του σε επίπεδο επικοινωνίας: δεν διαλέγεται με τον θεατή μόνο δια μέσου της εικόνας αλλά προχωράει σ' αυτήν, στην εννοιολογική σημασία της που δεν έχει πάντα απόλυτη σχέση με το θέμα ή τη φόρμα, αλλά προχωρά σε βαθύτερα μονοπάτια αναλυτικής και ταυτόχρονα συνθετικής σκέψης.

Σε αντιδιαστολή με τη ζωγραφική, τη χαρακτηριστική και τις κατασκευές, ο Γιάννης Στεφανάκις από το 2012 και μετά δημιουργεί μικρής διάρκειας video-animations (κινούμενα σχέδια), ασκώντας καλλιτεχνικά τόσο τον εαυτό του όσο και τους θεατές του, σε μια νεότερη, πιο μαζική και κυρίως περισσότερο οικεία μορφή έκφρασης. Χωρίς να απομακρύνεται από τη ζωγραφική του, σκηνοθετεί βάση αυτής μικρά αυτόνομα φιλμάκια. Στα περισσότερα, κεντρικό ρόλο κατέχουν ανδρικές ή γυναικείες γυμνές φιγούρες, καθοριστικοί ζωγραφικοί ή χαρακτηριστικοί τύποι της δουλειάς του, που αποκτούν κίνηση συνδυόμενη με ήχους. Χαρακτηριστικότερα από αυτά το «*Ακροπατώντας*» (2012), ένα εξαιρετικής ποιότητας ασπρόμαυρο φιλμάκι που αναφέρεται στις σχέσεις των δύο φύλων. Στις «*Εικόνες περιπλάνησης*» ο φανταστικός ήρωας περιπλα-

νάται στα γνωστά ζωγραφικά τοπία του καλλιτέχνη, οικειοποιείται σύμβολα της τέχνης του και τα χρησιμοποιεί κατά το δοκούν. Στην αισιόδοξη «*Πτώση*», Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους της Δράμας (2017), ο ίδιος ήρωας επιχειρεί μια βίαια κατάβαση από την ταράτσα μιας μακρόστενης πολυκατοικίας και στην πορεία του παρατηρεί στα ανοιχτά παράθυρα έργα τέχνης ή εικόνες που τον σημάδεψαν. Καθώς φτάνει το έδαφος τινάζεται, τ' αφήνει όλα πίσω του και προχωρεί προς το μέλλον... Στους «*Αντιμέτωποις*» (2017) ο Στεφανάκις ασχολείται και πάλι με τις σχέσεις έλξης και απώθησης (φόβος) των δύο φύλων. Στη «*Στιγμή*» (2018), το μεγαλύτερο ίσως σε διάρκεια από όλα, με το οποίο συμμετείχε επίσης στο περυσινό Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους της Δράμας, ήρωας δεν είναι πια η alter ego ανδρική φιγούρα του καλλιτέχνη, αλλά ο ίδιος που, κρατώντας ένα άσπρο τελάρο και σε μια πορεία προς το άγνωστο, περιδιαβαίνει ανάμεσα στα δικά του ζωγραφικά τοπία, επιλέγει τα δικά του σύμβολα και δημιουργεί έναν ακόμη ζωγραφικό έργο. Δεν είναι τίποτε άλλο από μια εικόνα συμπύκνωσης σκέψεων, ανησυχιών, ελπίδων, δημιουργικής αγωνίας, ευαισθησίας και ποίησης.

Πέγκυ Κουνενάκη

Κριτικός Τέχνης, Δημοσιογράφος, Συγγραφέας (Νοέμβριος 2018, Χανιά)

A Journey to Utopia

by Peggy Kounenaki

Engraver and painter, poet and teacher, video-artist, printer of collector's editions and cultural magazines, Yannis Stefanakis chooses to produce art using various means of expression on the example of the Renaissance Man and, in his work as a whole, to draw contemporaneity into History, art into life, utopia into reality, modern technology into individual creation. Contemplative, consistent and persistent, socially aware, he dispenses his life among images, words and multiple forms of artistic pursuits, always calling for communication, not in its commonplace, timeworn sense, but in the sense of interaction on the level of memory and knowledge, of blending the old with the modern, of contrasting illusion with truth.

He lived an adventurous life, with constant inland migrations, which somehow defined himself and his art. He was born in the village of Grigoria in Heraklion, in the area of Messara. He would make his toys himself, using such materials as big pumpkins, nails and wood – a real party for Yannis and his brothers. He was only twelve years old when he went to Heraklion to become a carpenter. He soon learned how to work wood, perceive its vertical and horizontal grain, its sighs and irregularities, discovered carving and engraving methods, and the ways to transform it and make utensils out of it. Then another relocation followed. A year later, a first cousin of his was

meeting him in Piraeus – he would work with him in an underground printing shop in the centre of Athens. The amateur engraver discovered xylography and combined it with printing. It opened up a whole new world for him. His encounter with the libertarian poet Michalis Katsaros in 1978 – always within the framework of his search for new spiritual values and means of expression – resulted in the publication of the short-lived poetry journal *Epipedo*. He later published the *Neo Epipedo*, an artistic production of his own. Released to date with the help of his wife, the painter Margarita Vasilakou, the journal deals with contemporary literature and poetry, and explores the discourse and theory in visual art.

His ambition and need for extensive knowledge led him to the Athens School of Fine Arts, where he studied painting, engraving, religious painting, printing and book art. Specialized knowledge influenced his techniques and expanded his horizons. He gradually became a multitasking manual worker, enthusiastic about several different means of expression, constantly coming up with new methods or techniques, and not the least insensitive to the technological advances of the time. Whatever his artistic result was, whether in painting, engraving or video-animation, it was the product of hard work, sensitivity and imagination, of poetry merging into reality moments, an art-

work infused with the experience of a solitary man-creator on the tormented path of his life and art.

Analyzing Stefanakis' work in general to date brings about the realization that, to a greater extent, he acts as the narrator of short, fragmentary, poetic stories. Only he recounts them indirectly, through lines, colours, squares and rectangles, small sculptures. His visual art vocabulary consists of a palimpsest of concepts and techniques.

The fantastic element unfolding throughout his work directly relates to the irrational and clearly points to the dichotomy of reality with which he also seems to be mostly preoccupied. He seems to be seeking the boundaries between real life and spirituality, knowledge as opposed to the bulk information overwhelming our daily life and surrounding, the course of human existence in a world filled with absurdity. Moreover, he seems to be looking for those rifts that enable Man to reverse Sisyphus' vain, futile and solitary course, and turn it into a worthwhile collective path.

PRINTMAKING: EXPERIMENTS WITH DRAWINGS AND COLOURS

Besides his first – to some extent – traditional sketchings, Yannis Stefanakis' printma-

king gradually develops into an anti-academic art, original in composition, without thematic constraints, but with much artistic experimentation. And these experiments are mainly with colour beyond the limits of black and white, as prevailing in the engravings, and spread out boldly in blues and reds. The artist's poetic look chooses memory or everyday images, and transposes them onto his material. Buildings, nocturnal sceneries, neoclassical façades, indoor spiral staircases, landscapes and windows, whorls, images from the Stone Age. All are recast into woodcuts, lithographs, mixed media artworks. He masterfully pours ink, either black or colour. Thickening it here, diluting it there. He creates shades, blends colours. He is not afraid of the white, uses it where needed, often likes to encircle it with black – a square within a square. Sometimes the embedded square breaks the limits of the frame and, through a different writing, selectively spreads out to the parts of a larger form.

He uses expressionist, surrealist and abstract elements, easily handles the contrasts of volumes, the geometric perception of things, and infuses the concomitant engravings with intensity, manipulating the game of light and shadows to give volume to the architectural images or objects integrated in his compositions. Many of his creations discuss the inner meaning of human existence, his main hero's

loneliness, whether man or woman, the adventure in gender relations, the image of modern cities as appealing architecturally, but also as contributing to human isolation, the concept of utopia through a transcendental path to the sky or a stairway leading to heaven, to the world beyond, as it were. For the artist, the metaphysical dimension of his printmaking and painting may constitute another of his quests beyond the breakable boundaries of everyday life.

If one considers the whole of his printmaking work so far, one realizes that the entire history of Man's art appears to be there. From prehistoric, to modern and contemporary art. Its rich thematic content, comprehensive in meanings and simple in actualization, demonstrates that the engraver has already shaped his own personal idiom and acts as a distinct monad in his art community. Probably among the most interesting visual elements emerging in his engraving, the ark, the window and occasionally Man represent topics that evolve with a different, perhaps more conceptual, orientation in Stefanakis' work.

PAINTING: GAME WITH CONCEPTS AND MATERIALS

Let us take Yannis Stefanakis' first exhibition entitled *Mia afirimeni oikologia* [*An ab-*

stract ecology] as the threshold of his painting career. His themes deal with the evolution of life, nature, its alleged upcoming extinction. The 1980s see the beginning of a period of economic prosperity and the emergence of environmental movements consciously expressing concerns about the future of the planet. Among other things, the artist uses trivial everyday materials such as stones, wood, lime and sand in order to create the rugged texture of his painting surfaces, where matter and colour coexist and define each other. Although abstraction dominates on the first level, fish fossils, burnt trees and burning areas can be dimly distinguished on the second level. Techniques are balanced optimally; the artist creates a tense and misty atmosphere. He does not only reproduce his metaphysical anxieties most forcefully, but also the (symbolic and real) threatening cloud of the surrounding area.

The *Window of the Picture* later depicts the artist-poet's introspective mood. A daily human movement is transformed into a comprehensive painting performance. The ordinary opening of the window from the inside-out is reversed, being carried out from the outside-in. The space within is plain and symbolic. Selected inner images and encased memories are converted into minimal messages to the outside world, where image and speech chaos

prevails. Its big frames look like boxes where, as through a window, the artist's demands are formulated: art is a matter of priority; it is a matter of ethics and customs, of historical memory and life choices.

A few years later, the windows of his previous artwork become a subsequent composition consisting of three-dimensional cubes. It is symbolically entitled *Kyvotos [Ark]*, with all that the word entails in signs and interpretations. In the small boxes, he places fragments of memory: a bird nest, a prehistoric whorl, hydraulic tools, solitary human figures, parts of a loom, bread as the essential food commodity of life. Using his own simple means, he narrates fragmentary stories, makes allusions to values unique to him. He indulges in a game between painting and assemblage, while maintaining perfect balance. Besides the purely aesthetic elements featuring in Stefanakis' work, poetry is also characteristic of it. Poetry is indeed noticeable to some extent in the whole of his work, but it dominates this specific artwork.

His next artwork, *Technopaignion*, represents the painter's real game with time and with the viewer. The artist returns to his mischievous school years and visually reproduces the lived time of childhood. School pictures, the boys' traditional whirligig, the bloody knee, the migratory swallows, the legendary paper airplane, the hopscotch on the street, the chalk, the kite are only a few of the *Technopaignion's*

symbols. In this game, the viewer is incited to in turn contemplate and reflect on the years of lost innocence. Quasi-photorealistic painting, engraving, assemblage, collage, multiple printing, graffiti and writing coexist and, to a great extent, reshape what is long gone. Stefanakis implicitly keeps track of that time which eradicates everything, leaving only faint memories behind. The past, the present and occasionally the future mark many of his work, as references to memory, to selective secularity, to authenticity.

From 2003 onwards, the cities play a leading role in the artist's painting, as in *Eikones periplanisis [Images of Wandering]*, *Omorfes poleis [Beautiful Cities]* i.a. At first glance, the viewer's interest focuses on the architectural buildings themselves. Rectangular boxes with windows, nondescript and without any signs of life, isolated stairways extending to touch the sky, boxes placed next to each other recall the *Invisible Cities* by Italo Calvino. The crisis of the big city is the other side of the crisis of nature. The enclosed spaces of the cities suggest the confinement of people and feelings. A lonely man wanders among them. He seems to be looking for escape routes out of a city that is at once so familiar and so unsuitable to him.

Yannis Stefanakis tries to lend an added dimension to his recent artwork – *Palimpsisto en-noion [Palimpsest of Concepts]*. He again brings to the foreground his so-called "utopian city" as we have already somehow observed it in his

painting. In this city, at least as he envisions it, people and animals coexist, as do the nondescript apartment buildings and the trees, the romantic moon and the realistic or even surrealistic modern graffiti. Naked men and naked women are exposed, walking around in the artist's inhospitable landscapes, displaying their solitude as if, indirectly, they wanted to convey their lack of communication, the crisis situations they live in at all levels of life. Everything occurs beneath a nearly burning sky. The combinations of red and blue prevailing in most paintings impart an inner tension to the bodies now depicted realistically by the painter, which is a new, additional element in his work. This emerging realism coincides with our famous hyperrealist painting, naïf iconography, idiosyncratic expressionism, components that have already enabled the artist to achieve a personal visual art writing. As part of this work, his portrait appears for the first time in two of his paintings, showing the artist at work. As the model is posing and he is completing this composition, all the paraphernalia for his painting are gathered together around him. He creates a space within a space, or devises two different spaces inside the same frame, in order to make his presence felt. This visual art game is nothing other than a conscious effort to escape the enclosed environment of art and "set foot" in the reality of life.

ASSEMBLAGES AND VIDEO ANIMATIONS

At the beginning of his career as a painter, Yannis Stefanakis develops a dialectical relationship with both form and materials. The "toy-boxes," as he himself calls them, will play different roles in some of his work series. They sometimes appear as cubes, at some other times as arks. They are always three-dimensional assemblages standing out from the flat canvas frame of the painting composition, or functioning as autonomous works of art. In all cases they can definitely be interpreted as small hideaways, as sacristies of collective memory, where the artist keeps various totems, not exclusively his or his clan's, but of an entire world. Small items, animal replicas, a plant, some seeds, a whorl, a piece of bread, the parts of some useful tool, a signet, a painted image etc. constitute some of the dozens of inlays that the viewer can notice inside Stefanakis' "boxes."

If the notion of the ark recalls the myth of Noah and his attempt to save himself, his family and every living being after the deluge, from his perspective the artist seems, in turn, to want to preserve fragments of the humanist culture of the previous centuries for the generations to come. In difficult times such as the entire 20th century and the first decades of the 21st century that loom ahead, the artist endeavours to enclose both primeval and timeless

values and concepts as intended for Man's future spiritual survival. And this indeed constitutes one of the most interesting elements of his work on the level of communication: not only does he dialogue with the viewer through the image, but he goes further by daring them to reflect on it, on its conceptual meaning which is not always fully related to the topic or form, but goes deeper into analytical and synthetic frames of thinking.

Since 2012, at variance with painting, engraving and assemblage, Yannis Stefanakis has been producing short video-animations (animated cartoons), training himself and his viewers artwise to a newer, more massive and mainly more familiar form of expression. He does not distance himself from his painting though, since he rests on it to produce short, self-contained films. In most of them, the leading role is held by male or female nude characters, key figures from his paintings or engravings, forms that acquire motion accompanied by sounds. Counted among the most characteristic ones, *Akropatontas (2012) [Tip-toeing]*, a black and white film of exceptional quality about the relations between men and women. In the *Images of Wandering*, the fictional hero wanders around in the artist's well-known landscape paintings, appropriates his artistic symbols and uses them at will. In the optimistic *Ptosi [Fall]* – Short Film Festival in Drama (2017) –, the same hero attempts an abrupt descent from the terrace of an oblong

apartment block and, on his way down, notices the artworks or images that have marked him, through the open windows. After setting foot on the ground, he twitches, leaves everything behind and moves forward toward the future... In *Antimetopous (2017) [Confronted]*, Stefanakis again deals with the gender relations of attraction and repulsion (fear). In *Stigmi (2018) [Moment]*, perhaps his longest film that also took part in last year's Short Film Festival in Drama, the hero is not the artist's male *alter ego* figure anymore, but the artist himself holding a white canvas frame while on his way to the unknown, who moves around among his own landscape paintings, chooses his own symbols and creates one more artwork. Which is nothing other than an image of condensed thoughts, concerns, hopes, creative anguish, sensitivity and poetry.

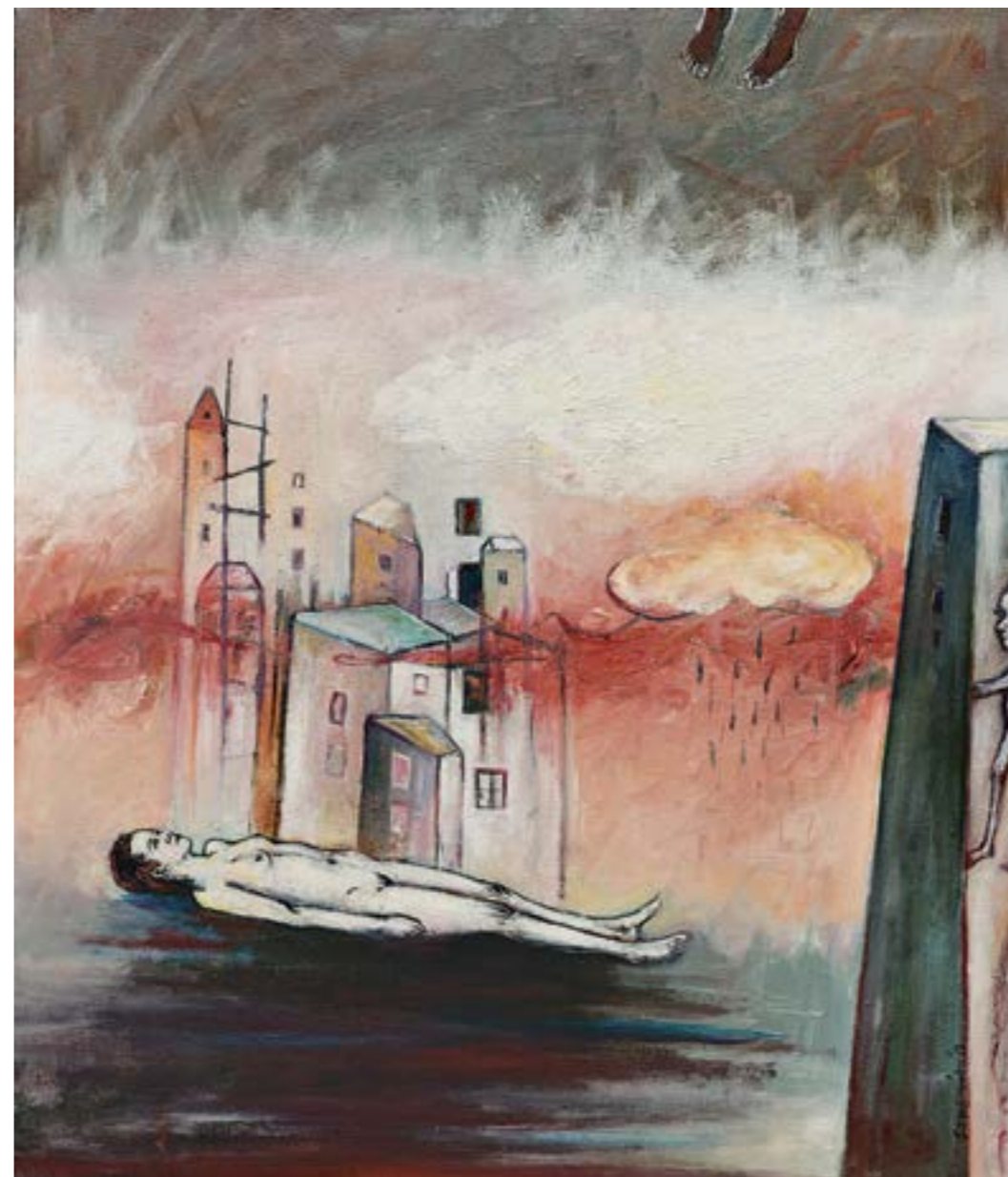
Peggy Kounenaki
Art Critic, Journalist, Writer
(November 2018, Chania)

Το ταξίδι...
The journey...

Το γουρουνάκι, το παιδί και το φιλή, 2018, λάδι σε μουσαμά, 110 × 80 εκ.
The piglet, the child and the kiss, 2018, oil on canvas, 110 × 80 cm

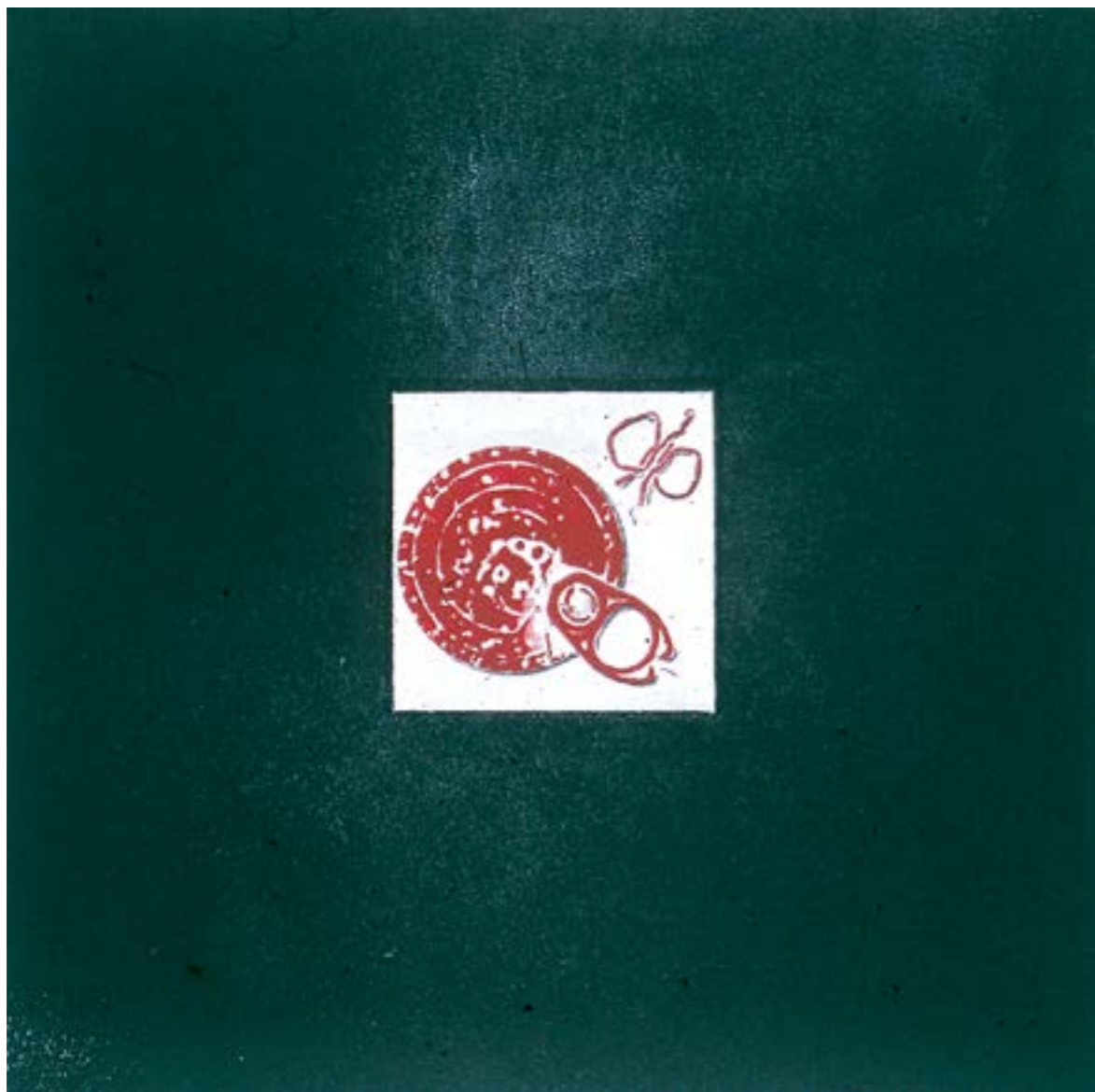

Στου δρόμου το κενό αφέθηκε, 2013, λάδι σε μουσαμά, 70 × 60 εκ.
Surrendered to the void of the street, 2013, oil on canvas, 70 × 60 cm

Από την ενότητα *Το παράθυρο της εικόνας*, 1990-1993, μικτή τεχνική, 50 × 50 εκ.
From the series *The window of the picture*, 1990-1993, mixed media, 50 × 50 cm

Ανθρώπινες σχέσεις, 2005, μικτή τεχνική, 33 × 33 εκ.
Human relations, 2005, mixed media, 33 × 33 cm

Παράθυρο 2, 1996, μικτή τεχνική, 33 × 33 εκ.
Window 2, 1996, mixed media, 33 × 33 cm

Παράθυρο 13, 1996, μικτή τεχνική, 33 × 33 εκ.
Window 13, 1996, mixed media, 33 × 33 cm

Από την ενότητα *Το παράθυρο της εικόνας*, 1990-1993, μικτή τεχνική, 50 x 50 εκ.
From the series *The window of the picture*, 1990-1993, mixed media, 50 x 50 cm

Από την ενότητα *Το παράθυρο της εικόνας*, 1990-1993, μικτή τεχνική, 50 x 50 εκ.
From the series *The window of the picture*, 1990-1993, mixed media, 50 x 50 cm

Από την ενότητα *Το παράθυρο της εικόνας*, 1990-1993, μικτή τεχνική, 50 × 50 εκ.
From the series *The window of the picture*, 1990-1993, mixed media, 50 × 50 cm

Λεπτομέρειες από το έργο *Τομή*, 1995-1997, μικτή τεχνική, 170 × 170 cm
Details from the work *Cross-section*, 1995-1997, mixed media, 170 × 170 cm

Από την ενότητα *Αποκάλυψις*, επίτοιχο, 1997, μικτή τεχνική, 32 × 32 × 24 εκ.
From the series *Apokalypsis*, wall-mounted, 1997, mixed media, 32 × 32 × 24 cm

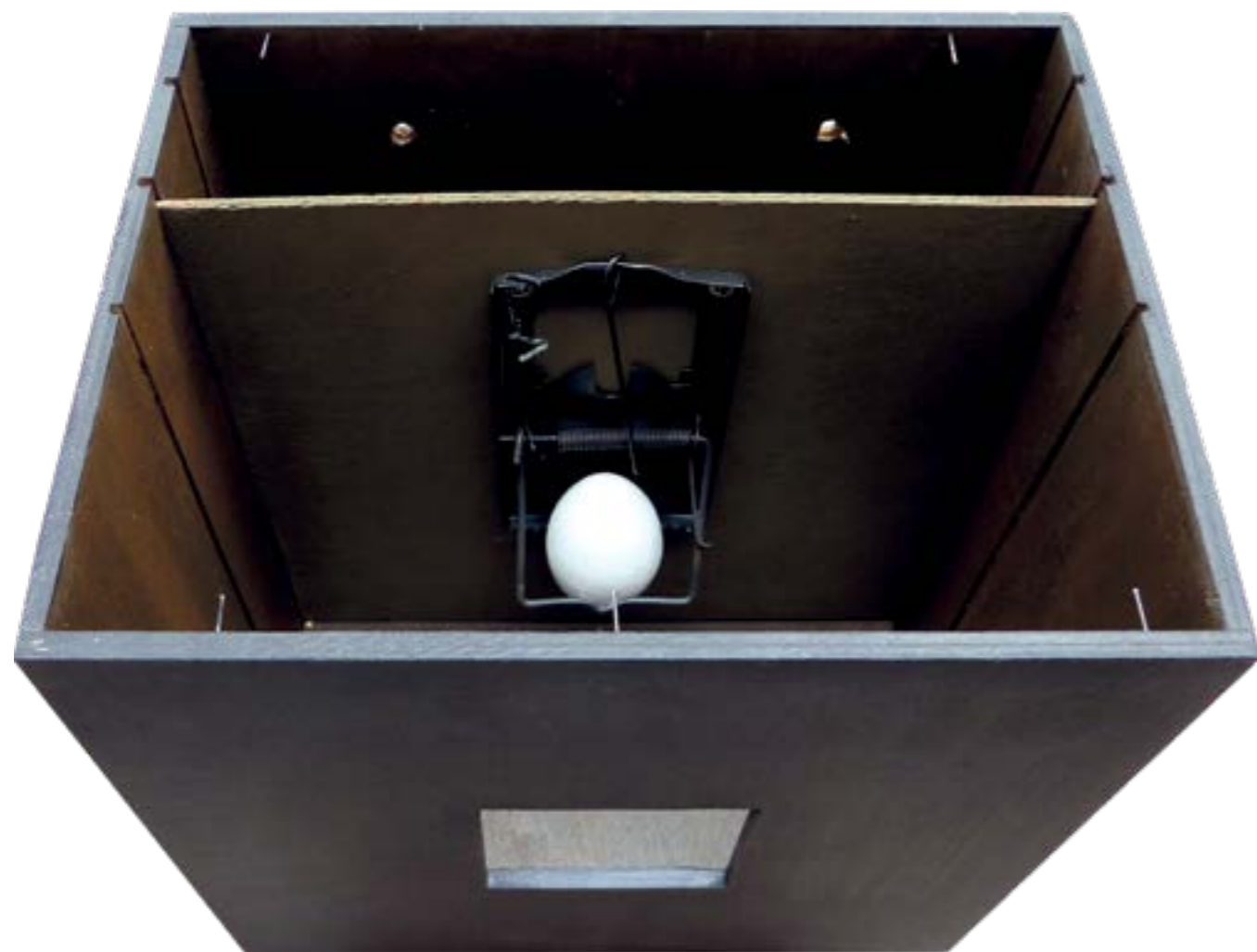
Από την ενότητα *Το παράθυρο της εικόνας*, 1990-1993, μικτή τεχνική, 50 × 50 εκ.
From the series *The window of the picture*, 1990-1993, mixed media, 50 × 50 cm

Από την ενότητα Υφαντό, επίτοιχο, 1994, μικτή τεχνική, 32 × 32 × 24 εκ.
From the series *Woven*, wall-mounted, 1994, mixed media, 32 × 32 × 24 cm

Λεπτομέρεια από το έργο Το μέσα και το έξω συνυπάρχουν, 1992, μικτή τεχνική, 150 × 100 εκ.
Detail from the work *Living inside*, 1992, mixed media, 150 × 100 cm

Από την ενότητα *Αποκάλυψις*, επίτοιχο, 1997, μικτή τεχνική, 32 × 32 × 24 εκ.
From the series *Apocalypsis*, wall-mounted, 1997, mixed media, 32 × 32 × 24 cm

Από την ενότητα *Αποκάλυψις*, επίτοιχο, 1997, μικτή τεχνική, 32 × 32 × 24 εκ.
From the series *Apocalypsis*, wall-mounted, 1997, mixed media, 32 × 32 × 24 cm

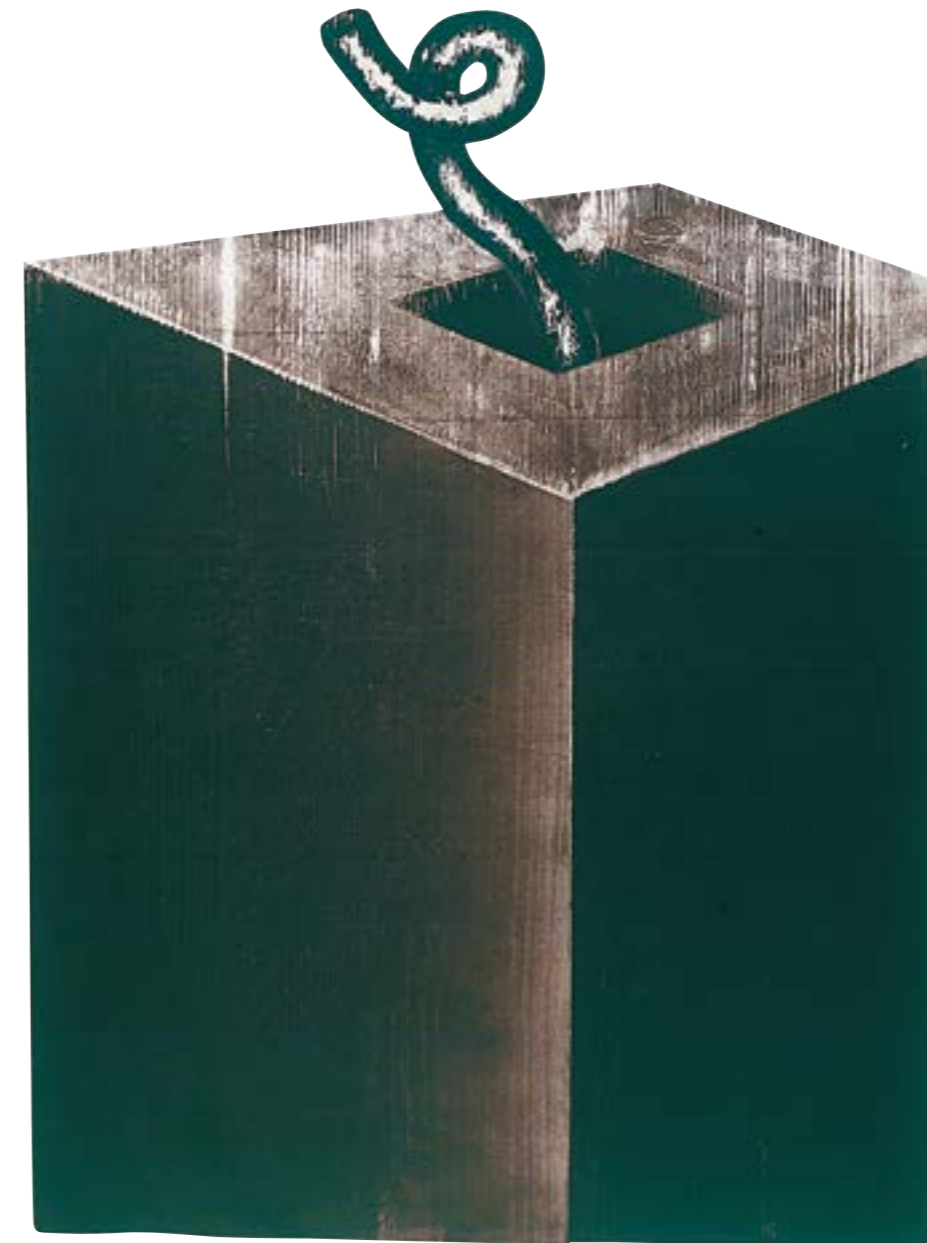
Από την εγκατάσταση *Μηχανικά λουλούδια*, 1993-1995, μικτή τεχνική (ξύλο, μέταλλο, ακρυλικά), 45 × 40 × 40 εκ.
From the installation *Mechanical flowers*, 1993-1995, mixed media (wood, metal, acrylics), 45 × 40 × 40 cm

Μέρος εγκατάστασης (12 παραλληλεπίπεδα) *Μηχανικά λουλούδια*, 1993-1995, μικτή τεχνική (ξύλο, μέταλλο, ακρυλικά, κίνηση), έναστο παραλληλεπίπεδο 45 × 40 × 40 εκ.
Part of the installation (12 rectangles) *Mechanical flowers*, 1993-1995, mixed media (wood, metal, acrylics, motion), each rectangle 45 × 40 × 40 cm

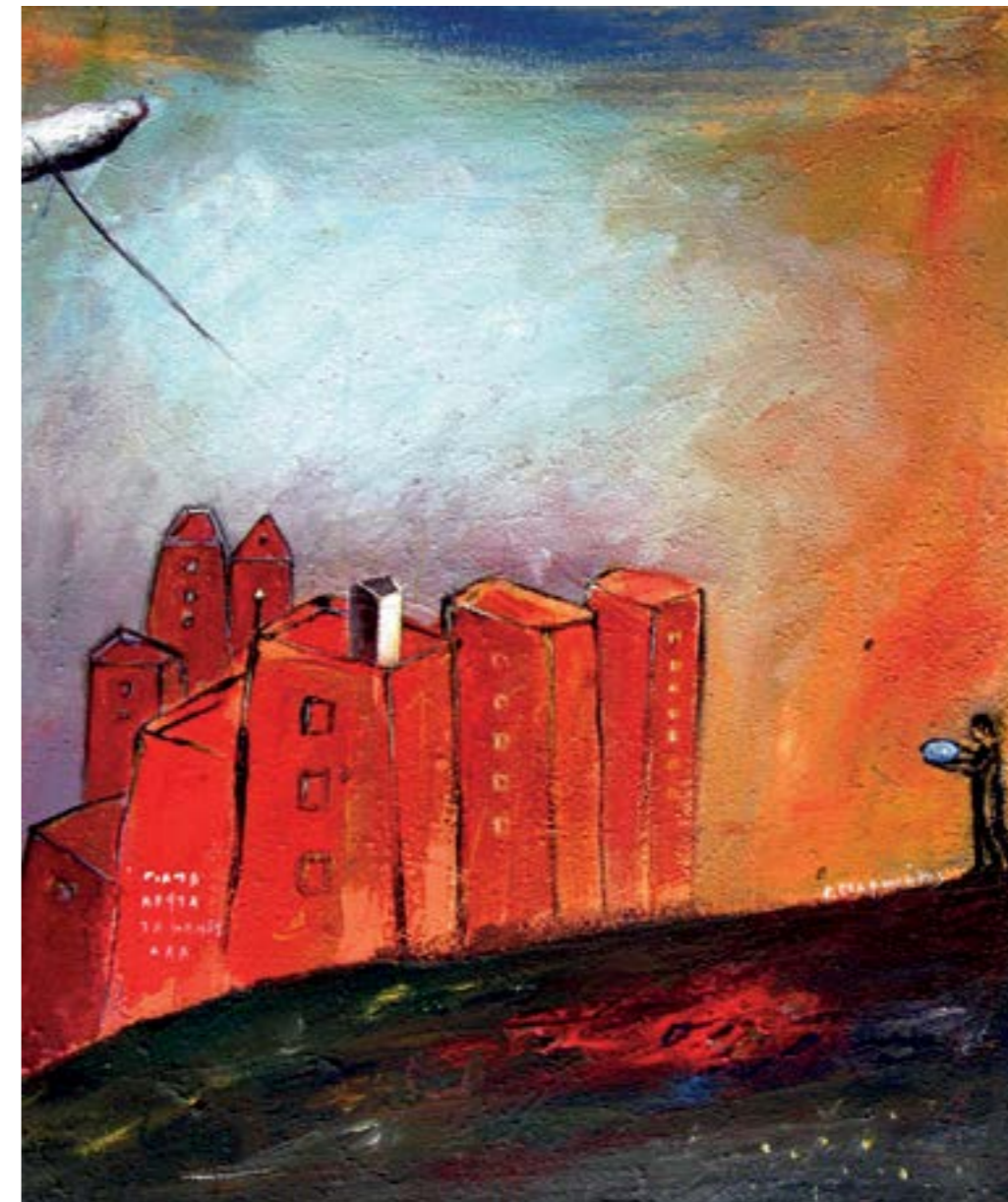
Κιβωτός 2, 1996, Ξυλογραφία, 45 × 34 εκ.
Ark 2, 1996, woodcut, 45 × 34 cm

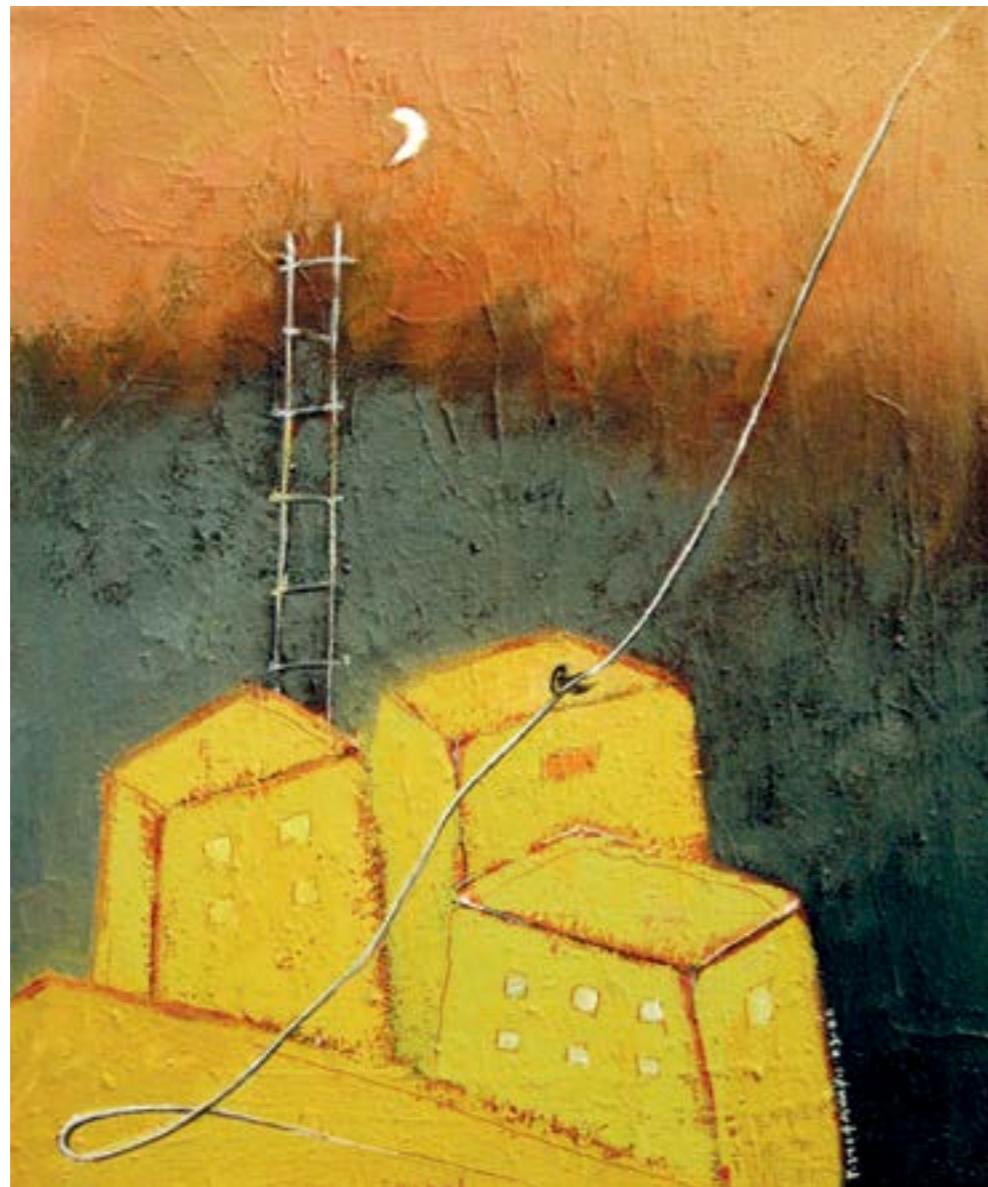
Κιβωτός 1, 1996, Ξυλογραφία, 50 × 35 εκ.
Ark 1, 1996, woodcut, 50 × 35 cm

Από την ενότητα *Εικόνες περιπλάνησης*, 2003-2007, ακρυλικά, 30 × 25 εκ.
From the series *Images of wandering*, 2003-2007, acrylics, 30 × 25 cm

Από την ενότητα *Εικόνες περιπλάνησης*, 2003-2007, λάδι σε μουσαμά, 30 × 25 εκ.
From the series *Images of wandering*, 2003-2007, oil on canvas, 30 × 25 cm

Από την ενότητα *Εικόνες περιπλάνησης*, 2003-2007, ακρυλικά, 30 × 25 εκ.
From the series *Images of wandering*, 2003-2007, acrylics, 30 × 25 cm

Από την ενότητα *Εικόνες περιπλάνησης*, 2003-2007, λάδι σε μουσαμά, 30 × 25 εκ.
From the series *Images of wandering*, 2003-2007, oil on canvas, 30 × 25 cm

Από την ενότητα *Εικόνες περιπλάνησης*, 2003-2007, σχέδιο, κάρβουνο, 30 × 25 εκ.
From the series *Images of wandering*, 2003-2007, drawing, charcoal, 30 × 25 cm

Από την ενότητα *Εικόνες περιπλάνησης*, 2003-2007, σχέδιο σε χαρτί, στυλό, 30 × 25 εκ.
From the series *Images of wandering*, 2003-2007, ink drawing on paper, 30 × 25 cm

Από την ενότητα *Εικόνες περιπλάνησης*, 2003-2007, λάδι σε μουσαμά, 25 × 30 εκ.
From the series *Images of wandering*, 2003-2007, oil on canvas, 25 × 30 cm

Από την ενότητα *Εικόνες περιπλάνησης*, 2003-2007, λάδι σε μουσαμά, 25 × 30 εκ.
From the series *Images of wandering*, 2003-2007, oil on canvas, 25 × 30 cm

Εικόνα Περιπλάνησης 11, 2009,
ξυλογραφία, 147 × 55 εκ.
Image of wandering 11, 2009,
woodcut, 147 × 55 cm

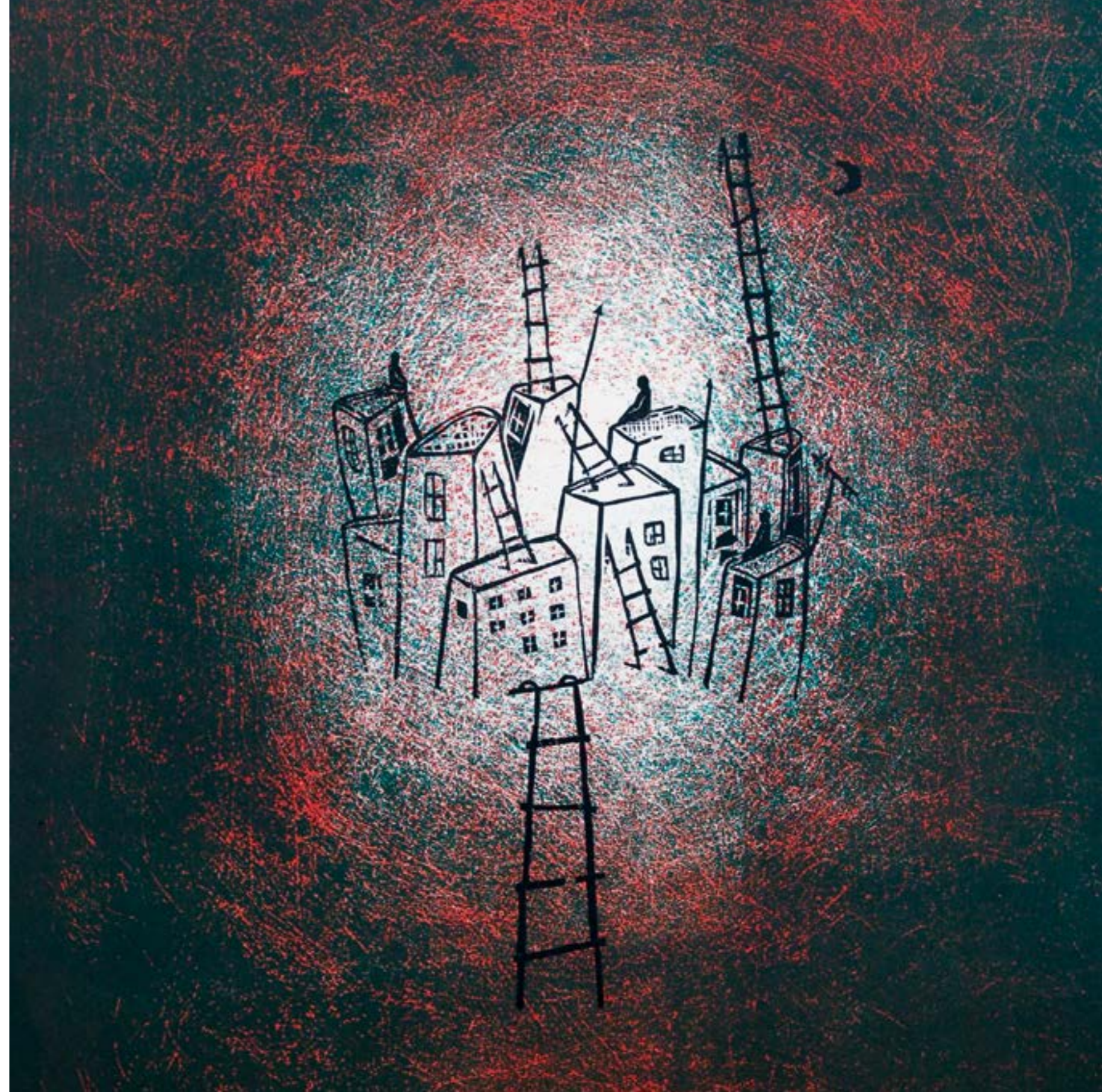

Από την ενότητα *Εικόνες περιπλάνησης*, 2003-2007,
σχέδιο σε χαρτί, 30 × 25 εκ.
From the series *Images of wandering*, 2003-2007,
drawing on paper, 30 × 25 cm

Από την ενότητα *Εικόνες περιπλάνησης*, 2003-2007, μικτή τεχνική, 30 × 25 εκ.
From the series *Images of wandering*, 2003-2007, mixed media, 30 × 25 cm

Από-δραση, 2005,
ξυλογραφία, 70 × 50 εκ.
Escape, 2005,
woodcut, 70 × 50 cm

Από την ενότητα *Εικόνες περιπλάνησης*, 2003-2007, λάδι σε μουσαμά, 30 × 25 εκ.
From the series *Images of wandering*, 2003-2007, oil on canvas, 30 × 25 cm

Θέλει να γίνει χρώμα, 2013, λάδι σε μουσαμά, 80 × 50 εκ.
Wants to become colour, 2013, oil on canvas, 80 × 50 cm

Από την ενότητα *Εικόνες περιπλάνησης*, 2003-2007, χάραξη, ακρυλικά, 30 × 25 εκ.
From the series *Images of wandering*, 2003-2007, engraving, acrylics, 30 × 25 cm

Κάτι καλό θα συμβεί, 2016, λάδι σε μουσαμά, 40 × 30 εκ.
Something good will happen, 2016, oil on canvas, 40 × 30 cm

Όλα στο φως, 2015, λάδι σε μουσαμά, 140 × 100 εκ.
All out in the light, 2015, oil on canvas, 140 × 100 cm

Μόνο τα δέντρα επιμένουν, 2014 -2015, λάδι σε μουσαμά, 140 × 140 εκ.
Only trees persist, 2014-2015, oil on canvas, 140 × 140 cm

*Περίπατος, 2017, μονότυπο, 28 × 70 εκ.
Stroll, 2017, monotype, 28 × 70 cm*

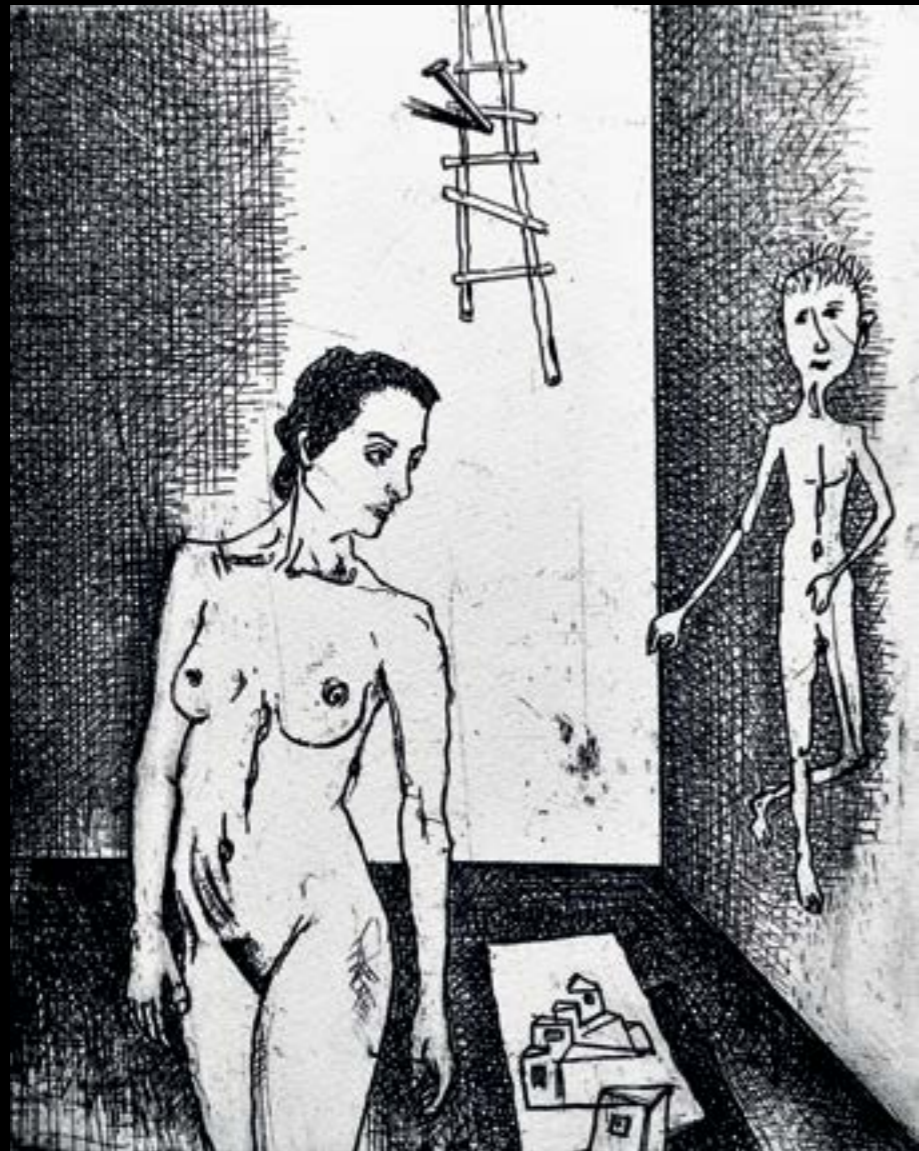
*Κάποιος κοιτάζει, 2018,
ξυλογραφία, 43,5 × 11,5 εκ.
Someone is looking, 2018,
woodcut, 43,5 × 11,5 cm*

Είναι μια νύχτα όμορφη, 2014, λάδι σε μουσαμά, 50 × 80 εκ.
Beautiful is the night, 2014, oil on canvas, 50 × 80 cm

Το δέντρο, η πτώση, το φως, 2015, λάδι σε μουσαμά, 40 × 30 εκ.
The tree, the fall, the light, 2015, oil on canvas, 40 × 30 cm

Ερχομαι κι εγώ, 2018, χαλκογραφία, 25 × 20 εκ.
I'm coming too, 2018, etching, 25 × 20 cm

Αντιπαράθεση, 2017, λινόλεουμ, 40 × 30 εκ.
Juxtaposition, 2007, linoleum, 40 × 30 cm

Στον ανδριάντα, 2017, Ξυλογραφία, 50 × 70 εκ.
At the Statue, 2017, woodcut, 50 × 70 cm

Εικόνα περιπλάνησης 3, 2007, Ξυλογραφία, 56 × 49 εκ.
Image of wandering 3, 2007, woodcut, 56 × 49 cm

Ερωτικό, 2017, λινόλεουμ, 40 × 30 εκ.
Erotic, 2017, linoleum, 40 × 30 cm

Η Αθηνά, 2014, λάδι σε μουσαμά, 80 × 50 εκ.
Athina, 2014, oil on canvas, 80 × 50 cm

Εργογραφία Γιάννη Στεφανάκι
Yannis Stefanakis' life & works

Εργογραφία Γιάννη Στεφανάκι

Ο Γιάννης Στεφανάκις γεννήθηκε στη Γρηγοριά Ηρακλείου Κρήτης το 1951. Από το 1965-1971 φοιτούσε στο Επτατάξιο Εσπερινό Γυμνάσιο Καλλιθέας στην Αθήνα, ενώ παράλληλα εργαζόταν σε διάφορα τυπογραφεία. Το 1975 άνοιξε τυπογραφείο με τα αδελφια του στην πλατεία Ψυρρή.

Αριστούχος της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών (ζωγραφική, χαρακτηριστική, αγιογραφία, τέχνη του βιβλίου, τυπογραφία). Δάσκαλοί του ήταν οι Γ. Παπαδάκης, Δ. Μυταράς, Τρ. Πατρασκίδης, Ν. Κεσσανλής, Β. Κυριάκη, Ν. Παπανικολόπουλος, Θ. Εξαρχόπουλος, Σ. Παννούδης.

Το 1978 γνωρίζει τον ποιητή Μιχάλη Κατσαρό και το 1980 εκδίδουν μαζί τη βραχύβια εφημερίδα ποίησης *Επίπεδο*, η οποία από το 1989, μέχρι και σήμερα, κυκλοφορεί με τον τίτλο *Νέο Επίπεδο* και με τους χαρακτηριστικούς για το περιεχόμενο του περιοδικού υπότιτλους «Δελτίο ποίησης και τέχνης», «Για το λόγο και τα εικαστικά», «Η διαρκής ποίηση στην τέχνη». Το 2012, στην 3η περίοδο του περιοδικού, ο Στεφανάκις συνεργάζεται με τον ποιητή Κώστα Θ. Ριζάκη (συνδιευθυντής). Από το 2014, και κατά την 4η περίοδο κυκλοφορίας του, το περιοδικό διανέμεται δωρεάν. Βασική συνεργάτης του η σύζυγός του ζωγράφος Μαργαρίτα Βασιλάκου.

Το 2017 το περιοδικό *Νέο Επίπεδο* βραβεύτηκε (τιμητική διάκριση) από την επιτροπή των Κρατικών Βραβείων για την εν γένει συνεισφορά του στα ελληνικά γράμματα.

Από το 1994 εκδίδει συλλεκτικά βιβλία πάνω σε ποίηση Ελλήνων ποιητών με δικά του χαρακτηριστικά - *Νέο Επίπεδο, Εκδόσεις Χειροκίνητο*. Οι ποιητές, με τη σειρά έκδοσης των βιβλίων, είναι οι Γιώργος Μαρκόπουλος, Κατερίνα Αγγελάκη-Ρουκ, Μανόλης Αναγνωστάκης, Μιχάλης Κατσαρός, Αντώνης Σκιαθάς, Νατάσα Χατζιδάκι, Κωνσταντίνος Καβάφης, Κώστας Καρυωτάκης. Επίσης εξέδωσε τα συλλεκτικά βιβλία *Αποκάλυψις Ιωάννου* σε σχήμα folio και τον *Επιτάφιο Θρήνο*.

Το 1994 διοργάνωσε, σε συνεργασία με τη Μαργαρίτα Βασιλάκου και το περιοδικό *Νέο Επίπεδο*, το 1ο Φεστιβάλ Κόμικς στην Αθήνα και την Πάτρα και το 2012 το 2ο Φεστιβάλ στο Πάρκο Ελευθερίας στην Αθήνα. Το 2002 πήρε μέρος στο 1ο Φεστιβάλ «Τυπογραφίας και Οπτικής Επικοινωνίας», στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας στη Θεσσαλονίκη, με θέμα *Συλλεκτικά βιβλία*, και το 2004, στο 2ο Φεστιβάλ, συμμετείχε με την ταινία του *Το Αγλαόν - η Κλασική τυπογραφία*, η οποία προβλήθηκε και στο 1ο Φεστιβάλ ψηφιακού κινηματογράφου στην Αθήνα. Το 2003 κυκλοφόρησε σε πέντε τεύχη το συλλεκτικό περιοδικό *Τεχνοπαίγνιον* («παιδί» του *Νέου Επιπέδου*). Το 2015 με δική του πρωτοβουλία δημιουργήθηκε η ομάδα *Τεχνοπαίγνιον Art Group*. Το 2016 ξεκίνησε τη σειρά «Τα δίπτυχα των ποιητών», με επιλεγμένη ποίηση από τον Όμηρο έως τον Μιχάλη Κατσαρό, τυπωμένα με την κλασική τυπογραφία και δικά του χαρακτηριστικά. Το 2017 και το 2018 οι ταινίες του *Η Πτώση* και *Η Στιγμή* (video-animations) πέρασαν στο

διαγωνιστικό τμήμα του φεστιβάλ της Δράμας. Έχει εκδώσει τις ποιητικές συλλογές: *Σταλακτίτες*, Αθήνα, 1971, *Αλωνάρης 74*, Αθήνα, 1974, *Το καρφί του χρόνου*, εκδ. Γαβριηλίδης, 2010, *Πρόσφυγας Θεός και άλλα ποιήματα*, εκδ. Γαβριηλίδης, 2014. Συλλογικές εκδόσεις: Χρήστος Γιαταγάνας, Γιάννης Δ. Στεφανάκις, *Ποίηση*, Αθήνα 1976, Χρήστος Σ. Κρεμνιώτης, Κώστας Θ. Ριζάκης, Γιάννης Δ. Στεφανάκις, *Μίτος αιφνίδιος η μοναξιά*, εκδ. Γαβριηλίδης, 2016.

Έχει κάνει σκηνικά για το θέατρο, σεμινάρια χαρακτηριστικής καθώς και workshops σε πόλεις της Μεσογείου.

Με έργα του έχουν εικονογραφηθεί περιοδικά (*Πάροδος, Εμβόλιμον, Κοράλλι*, κ.ά.), και ποιητικές συλλογές (ενδεικτικά των ποιητών Έκτορα Κακναβάτου, Χρίστου Κρεμνιώτη, Ελένης Κόλλια).

Από το 1992 συμμετέχει σε διεθνείς εκθέσεις και Μπιενάλε σε πόλεις του εξωτερικού (Βέλγιο, Ινδία, Γερμανία, Γαλλία (τιμητική διάκριση), Τυνησία, Τσεχία, Σόφια, Βοσνία Ερζεγοβίνη, Ρωσία, Σκόπια (ειδικό βραβείο), Ισπανία, Πορτογαλία, Κίνα, Σαγκάη, Λουξεμβούργο, κ.ά.). Επίσης, έχει εκπροσωπήσει την Ελλάδα στις συναντήσεις καλλιτεχνών, καθηγητών και σπουδαστών και στη δημιουργία workshops των Μεσογειακών Σχολών Καλών Τεχνών στις πόλεις Δαμασκό, Βηρυτό, Κωνσταντινούπολη, Μπίατνα (Αλγερίας), που διοργάνωσε η Ένωση ECUME – Échanges Culturels en Méditerranée, κατά τα έτη 2007, 2009, 2010 και 2011. Το 2015 εκπροσώπησε την Ελλάδα στο 7ο Φεστιβάλ Σύγχρονης Τέχνης στο μουσείο MAMA της Αλγερίας.

Για την εικαστική του δραστηριότητα έχουν γράψει και έχουν μιλήσει, μεταξύ άλλων, οι Α. Τάσος, Μιχάλης Κατσαρός, Έφη Στρούζα, Αντρέας Παγουλάτος, Μάνος Στεφανίδης, Γιώργος Τζιρτζιλάκης, Μαρία Μαραγκού, Κατερίνα Κοσκινά, Νίκος Ξυδάκης, Γιάννης Μπόλης, Σάββας Μιχαήλ, Μπία Παπαδοπούλου, Πάνος Κυπαρίσσης, Γιάννης Κοντός, Λένα Κοκκίνη, Λέωνη Βιδάλη, Πέγκυ Κουνενάκη, Λήδα Καζαντζάκη, Ειρήνη Μιγάδη, Βασιλική Χρυσοβισάνου, Βούλα Επιτροπάκη, Χάρης Καμπουρίδης, Χρυσάνθος Χρήστου, Χρήστος Κρεμνιώτης, Λίνα Τσίκουτα, Χρόνης Μπότσογλου, Αθηνά Σχινά, Μαριλένα Ζ. Κασιμάτη, Ματθαίος Μουντές. Έργα του βρίσκονται στο Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, στο Υπουργείο Πολιτισμού, στην Εθνική Πινακοθήκη, σε σημαντικά μουσεία, πινακοθήκες, καθώς και σε δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Είναι μέλος του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος, της Εταιρείας Συγγραφέων και της Ένωσης Ελλήνων Χαρακτών. Από το 1989 μέχρι το 2017 δίδαξε ελεύθερο σχέδιο και χαρακτηριστική στο κολέγιο ΑΚΤΟ, ενώ άρθρα του, με κοινωνικό και πολιτιστικό περιεχόμενο, έχουν δημοσιευτεί σε εφημερίδες και περιοδικά (*Αυγή, Δρόμος της Αριστεράς* κ.ά.).

ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΕΠΙΛΟΓΗ)

1981 Ομάδα Σύγχρονης Τέχνης, Αθήνα - χαρακτηριστική
1984 Εγγονόπουλος Χ., Αθήνα - χαρακτηριστική
1990 Γκαλερί 3, Αθήνα - «Μια αφηρημένη οικολογία» (κατάλογος)
1991 Γκαλερί Αμυμώνη, Ιωάννινα - ζωγραφική - χαρακτηριστική
 Γκαλερί Σταυρακάκης, Ηράκλειο Κρήτης - «Κουτιά παιχνιδία»
1993 Γκαλερί 3, Αθήνα - Χώρος Τέχνης Αριάδνη, Ηράκλειο Κρήτης - «Το παράθυρο της εικόνας» (κατάλογος)
1994 Πολύεδρο, Πάτρα - «Το παράθυρο της εικόνας»
1997 Φούρνος, Αθήνα - «Κιβωτός» (κατάλογος από το περιοδικό Νέο Επίπεδο)
 Αίθουσα Τέχνης Εποχές, Αθήνα - ζωγραφική - χαρακτηριστική
 Χώρος Τέχνης Αριάδνη, Art Athina 5 '97 - «Αποκάλυψις»

1998 Γκαλερί Titanium, Αθήνα - ζωγραφική - βιβλίο
1999 Γκαλερί 24, Αθήνα - βιβλίο «Λίθινη εποχή», από τις εκδόσεις Ίδμων

2000 Γκαλερί Diana Yulia - DownTown, Αθήνα - «Who is Who - Χους εις Χου» (κατάλογος από το περιοδικό Νέο Επίπεδο)
 Γκαλερί Σκορπιός, Τρίκαλα - «Ομορφες πόλεις»

2001 Κέντρο Τεχνών, Ρέθυμνο - «Παράθυρο της εικόνας» - «Κιβωτός»
 Θέογγις, Πολιτιστικός σύλλογος Μέγαρο - χαρακτηριστική

2002 Χώρος Τέχνης Αριάδνη, Ηράκλειο Κρήτης - χαρακτηριστική
2003 Γκαλερί 3, Αθήνα - Αίθουσα Τέχνης Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη - «Τεχνοπαίγνιον» (κατάλογος από το περιοδικό Νέο Επίπεδο)

2004 Αίθουσα Τέχνης Τζάμια-Κρύσταλλα, Χανιά - «Τεχνοπαίγνιον»
 Γκαλερί 3, Αθήνα Art Athina 11 '04 - ζωγραφική - χαρακτηριστική

2005 Γκαλερί Έκφραση, Γλυφάδα - ζωγραφική - χαρακτηριστική
2006 Δημοτική Πινακοθήκη Λαμίας Αλέκος Κοντόπουλος - Χαρακτική 1975-2005 (κατάλογος από το περιοδικό Νέο Επίπεδο)

2007 Σπίτι της Κύπρου - Χαρακτική 1975-2007
2008 Γκαλερί Έκφραση, Αθήνα - «Εικόνες Περιπλάνησης» (κατάλογος από τις εκδόσεις Καστανιώτη)

2010 Αίθουσα Τέχνης «Εψιλον», Θεσσαλονίκη - «Εικόνες Περιπλάνησης»
 Μικρό βιβλιοπωλείο, εκδ. Γαβριηλίδης - «Τα χαρακτηριστικά του Γιάννη Στεφανάκι»

2010-11 Γκαλερί Έκφραση, Αθήνα - «Ζωγραφίζοντας τον Λόγο» - δημιουργικός διάλογος με τον Διονύση Παπακώστα

2013 The Box, Αθήνα - «41 σχέδια και μονοτυπίες για τον Οδυσσέα» (με αφορμή την έκδοση του ημερολογίου της Εταιρείας Συγγραφέων)

2013 Χρυσόθεμις, Αθήνα - «Από κοινού/jointly»

2014 ΙΑΝΟΣ Αίθουσα Πολιτισμού, Αθήνα - «Σε βάθος χρόνου» (έκθεση χαρακτηριστικής, σεμινάρια, προβολή ταινίας Το Αγλαόν - Η κλασική τυπογραφία)

2018 Ελληνοαμερικανική Ένωση, Αθήνα - «Παλίμψηστο εννοιών» (ζωγραφική)
 Αίθουσα Τέχνης Τεχνοχώρος, Αθήνα - «Παλίμψηστο εννοιών» (χαρακτική)

ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

1985 Greek House, Dusseldorf
1993 Γκαλερί Ruben Forni, Βρυξέλλες
2012 Art Gallery Theorema, Βρυξέλλες (κατάλογος από την γκαλερί)

ΟΜΑΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΕΠΙΛΟΓΗ)

1980 Δημήτρια Θεσσαλονίκης
1985 Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων - «Ελληνες χαρακτές»
1986 Σταθμός Ηλεκτρικού, Πειραιάς
 Εικαστική Δράση I-II, Αθήνα

1987 Πάρκο Ελευθερίας, Αθήνα - «Αθήνα - Εικαστικά»
1989 Γκαλερί 3, Αθήνα - «Οικολογία και Τέχνη»
 Γκαλερί 3, Αθήνα - «Ζωγράφοι από την Κρήτη»

Γκαλερί Titanium, Αθήνα - Ομαδική συνεργατών
 Πινακοθήκη Περίδη, Αθήνα - Συλλογή Ιονικής Τράπεζας

1992 Γκαλερί 3, Αθήνα - «Αναζητώντας τίτλο»
 Γκαλερί 3, Αθήνα - «26 Καλλιτέχνες στον Ιό της Κυριακής»

1994 FIX Πατησίων, Αθήνα - «Εικαστικά»
 Γκαλερί Αγκάθι, Αθήνα - «52 Καλλιτέχνες για τον Ιό της Κυριακής»
 Δημοτική Πινακοθήκη, Αθήνα - «Απέναντι» (επιμέλεια Λ. Κοκκίνη)
 Εθνική Πινακοθήκη - «Νέα Αποκτήματα»
 Κτήριο Κωστή Παλαμά - Β΄ Εργαστήριο χαρακτηριστικής ΑΣΚΤ «Δώδεκα χρόνια δουλειάς»

1997 Γκαλερί Αντήνωρ, Αθήνα - «Εξι διαφορετικές διατυπώσεις»
 Πνευματικό Κέντρο Δήμου Αθηναίων - Ένωση Ελλήνων Χαρακτών

Αίθουσα Τέχνης Εποχές, Αθήνα - Ομαδική συνεργατών
 Χώρος Τέχνης Αριάδνη, Ηράκλειο - «Εικόνες γυμνού»
 Κέντρο Σύγχρονης Εικαστικής Δημιουργίας, Ρέθυμνο - «Με το πλοίο της γραμμής» (επιμέλεια Μ. Μαραγκού)

Γκάζι, Αθήνα - «Οικοτοπία ΙΧ»
 Titanium, Αθήνα - «Εφήμερο»
 Titanium - Ομαδική συνεργατών

1998 Κέντρο Σύγχρονης Εικαστικής Δημιουργίας, Ρέθυμνο - «Με τη λύρα και το δοξάρι - Μνήμες και σύγχρονη δημιουργία» (επιμέλεια Μ. Μαραγκού)

1999 Στοά του βιβλίου, Αθήνα - «Εκθεση Ex-libris», Συλλογή Βασίλη Ζευγύλη Τζάμια-Κρύσταλλα, Χανιά - «Κρήτες Ζωγράφοι» (επιμέλεια Πέγκυ Κουνενάκη)

2000 Δημοτική Πινακοθήκη Δήμου Αθηναίων - «Θάλασσα» (επιμέλεια Νέλλη Κυριαζή) Εθνική Πινακοθήκη - «Φώτα και σκιές», Πανόραμα ελληνικής χαρακτηριστικής (επιμέλεια Μ. Κασιμάτη) Χώρος Τέχνης Αριάδνη, Ηράκλειο - περιοδικό Νέο Επίπεδο - «17 εικαστικοί για τον Μανόλη Αναγνωστάκη»

2001 Κέντρο Σύγχρονης Εικαστικής Δημιουργίας, Ρέθυμνο - «Οκτώ καλλιτέχνες - Μια Διαδρομή» (επιμέλεια Μ. Μαραγκού) Χώρος Τέχνης Αριάδνη, Ηράκλειο

2002 Δήμος Τυμπακίου, Ηράκλειο - Τιμητική εκδήλωση για τον Γιάννη Στεφανάκι Πινακοθήκη του Δήμου Αθηναίων - «Αναζητώντας την Ολυμπιακή Ιδέα»

2003 Πνευματικό Κέντρο Μοιρών, Ηράκλειο - «Από κοινού» Δημοτική Πινακοθήκη Χανίων - «Ελληνική χαρακτηριστική» Εργαστήρι Γιώργη Κουνάλη, Χανιά - «Ελιά και περιβάλλον»

2004 Πινακοθήκη του Δήμου Αθηναίων - «Από τις Συλλογές του Θ. Χατζησάββα»

2005 Πινακοθήκη Πολιτιστικού Συλλόγου Κερατόκαμπου, Βιάννος Ηρακλείου - Έκθεση δωρητών έργων Λευκάδα, 1^η Διεθνής Τριετία Ex-Libris

2006 Εθνική Πινακοθήκη - «Νέα αποκτήματα» Μουσείο Κρητικής Εθνολογίας, Βώροι Ηρακλείου - «Έκθεση δημιουργών Μεσαράς» Πινακοθήκη του Δήμου Αθηναίων - «Αστικά Τοπία»

2007 Ίδρυμα Ευάγγελου Αβέρωφ Τοσίτσα Μέτσοβο - «Η ελληνική χαρακτηριστική σήμερα» Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης - «Εικαστικό πανόραμα στην Ελλάδα 2007» (επιμέλεια Χάρης Καμπουρίδης) Μουσείο Κρητικής Εθνολογίας, Βώροι Ηρακλείου - «Έκθεση Μεσαριτών καλλιτεχνών» Θέατρο Ηρώδου Αττικού, Αθήνα - «40 Έλληνες εικαστικοί εμπνέονται από το έργο του Μίκη Θεοδωράκη» Μουσείο Κρητικής Εθνολογίας, Βώροι Ηρακλείου - «Δημιουργοί Ανατολικής Κρήτης» (επιμέλεια Δέσποινα Βαλλιάνου)

2008 Μουσείο Φωτογραφίας, Θεσσαλονίκη - «19^η Διεθνής Φωτογραφική Συγκυρία» (επιμέλεια Μπία Παπαδοπούλου) Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Θεσσαλονίκη - «Η ελληνική χαρακτηριστική σήμερα» Πολιτιστικό Κέντρο Δήμου Αθηναίων Μελίνα - «Αίγινα των ζωγράφων» (επιμέλεια Ίρις Κριτικού) Έβδομη Όψη, Χανιά - Ομαδική Συνεργατών Τεχνόπολη Δήμου Αθηναίων, Γκάζι - Πανόραμα ελληνικής χαρακτηριστικής Δημοτική Πινακοθήκη Κέρκυρας - «Ελληνική χαρακτηριστική» Δήμος Ρούβα Ηράκλειο Κρήτης - «1^ο Μεσογειακό Συμπόσιο Περιβαλλοντικής Τέχνης»

2009 Πολιτιστικό Κέντρο Δήμου Αθηναίων Μελίνα - «Α΄ φεστιβάλ χαρακτηριστικής Αθηνών» Βασιλική Αγίου Μάρκου, Ηράκλειο Κρήτης - «1 × 1 Άνθρωπο-πανίδα» Πάρκο Ελευθερίας, Αθήνα - «Στη χώρα του κανενός» (επιμέλεια Λ. Κοκκίνη) Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη - «100 χρόνια Νεοελληνικής χαρακτηριστικής» (συλλογή Γιάννη Παπακωνσταντίνου) Πάρκο Ελευθερίας Δήμου Αθηναίων - «Η χώρα του κανενός» (επιμέλεια Φώτης Καγκελάρης)

2010 Πινακοθήκη Δήμου Κέρκυρας - Μουσείο Εικαστικών τεχνών Ηρακλείου, - «Σύγχρονη Τέχνη. Μια ματιά στο εικαστικό τοπίο της Κρήτης» Δίκτυο εικαστικών καλλιτεχνών Ηρακλείου Κρήτης, «Σιωπές» Τεχνχώρος Art Gallery - «Περί μαγειρικής» (επιμέλεια Μπία Παπαδοπούλου) Titanium Yiyagiannos Art Gallery - «Με μια δραχμή στην τέχνη» Δήμος Αργυρούπολης-Ελληνικού - «130 εικαστικοί για το Μητροπολιτικό πάρκο Ελληνικού» Βασιλική Αγίου Μάρκου, Ηράκλειο Κρήτης - «Όριο» (Δίκτυο εικαστικών καλλιτεχνών)

2011 Art Bar Ποιήματα και Εγκλήματα, εκδ. Γαβριηλίδης - «Σχέδια σχεδόν μαύρα» Βασιλική Αγίου Μάρκου, Ηράκλειο Κρήτης - «Σιωπές» (Δίκτυο εικαστικών καλλιτεχνών) Πινακοθήκη Μοσχανδρέου, Μεσολόγγι - «Το Μεσολόγγι σήμερα μέσα από τη χαρακτηριστική» Δημοτική Πινακοθήκη Πειραιά - «Ορίζοντες» (Σύλλογος οικογένειας ΚΕΘΕΑ ΝΟΣΤΟΣ)

Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Ελαιουργείον, Χανιά - «Από το δώρο στο Αντίδωρο» Δημοτική Πινακοθήκη Χανίων - «Μια στιγμή για Πάντα» Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης - «ΠΛΑΝ Β» (2^ο Διεθνές Φεστιβάλ Χαρακτητικής) Μουσείο Εικαστικών Τεχνών Ηρακλείου - «Σύγχρονη Τέχνη, μια ματιά στο εικαστικό τοπίο της Κρήτης» Αίθουσα Τέχνης Περί Τεχνών - «Follow the art» Αίθουσα Τέχνης «Ακτίνα», Πάτρα - «Καιρικά φαινόμενα» ΧΑΝΙΑart - Εικαστικές Διαδρομές στο νομό Χανίων - «Σκουριά και Λήθη», «Άσπρα και Μαύρα Όνειρα», «Σπίτι μου Σπιτάκι μου», «Περί-Διαβάζοντας», «Ελλην Αλεξανδρινός Ποιητής» (επιμέλεια Ιωάννης Αρχοντάκης) Πολιτιστικό Κέντρο Μελίνα Μερκούρη - «12 Εικαστικοί συνομιλούν με 12 Ποιητές», στο πλαίσιο του παγκόσμιου φεστιβάλ ποίησης (επιμέλεια Λήδα Καζαντζάκη) Δημοτικό Θέατρο Δήμου Άνδρου - Πάρκο Ελευθερίας του Δήμου Αθηναίων - «Το σώμα ως τόπος δημιουργίας κοινωνικών νοημάτων» (επιμέλεια Χρ. Σκεπεντζή) Μουσείο Εικαστικών τεχνών Ηρακλείου Κρήτης - «Μύθοι όνειρα και μια σιωπή» Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων - «Επιλέγω να... στην τέχνη στη ζωή» (επιμέλεια Αθηνά Σχινά) Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Κρήτης, Ρέθυμνο - «Αναφορά στον Καζαντζάκη» (επιμέλεια Χρ. Σκεπεντζή) Μουσείο Εικαστικών τεχνών Ηρακλείου Κρήτης - «Σιωπηλές αφηγήσεις» Μουσείο της Πόλης των Αθηνών. Ίδρυμα Βούρου-Ευταξία - «Γνωρίστε τώρα το Μεσολόγγι μέσα από την τέχνη» Γκαλερί Έκφραση - Τα νέα της Τέχνης - «Πολυμορφίες II» Gallery AKTO - «Παραλλαγές πάνω στο θέμα της μοναξιάς» (επιμέλεια Μάνος Στεφανίδης)

2014 Roems and Crimes, εκδ. Γαβριηλίδης - «Σχέδια σχεδόν χρωματιστά» Ιωνίδειος Σχολή Πειραιά - «Γιώργος Σαραντάρης και η εποχή του» Γκαλερί Titanium - «Τοπίο στην καταιγίδα» Φόρος τιμής στον Δομήνικο Θεοτοκόπουλο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Χανίων - Ελαιουργείον - Art Athina Δημοτική Πινακοθήκη Αγίου Νικολάου Κρήτης - «Αναφορά στον Καζαντζάκη»

2015 Κέντρο Τεχνών του Δήμου Αθηναίων - «Βίοι παράλληλοι» (έκθεση πολυθέαμα της Εταιρείας συγγραφέων)

2016 Gallery Papatzikou, Art 1 - Thessaloniki - «Μικρή φόρμα» Δημοτική Πινακοθήκη της Αθήνας, Αγρινίου, Κέρκυρας, Καρδίτσας, Λάρισας, Πάτρας, Ιωαννίνων - «Τρεις γενιές ζωγραφικής - χαρακτηριστικής» Α.Σ.Κ.Τ. - Πινακοθήκη Σύγχρονης Τέχνης Αιτωλοακαρνανίας, Χρήστου και Σοφίας Μοσχανδρέου - Έκθεση για τα 20 χρόνια από την ίδρυση της Πινακοθήκης

2017 Τεχνχώρος Art Gallery, Αθήνα - «Όροι χρήσης» (Ομάδα Τεχνοπαίγνιον Art Group) Τεχνχώρος Art Gallery - «Art Athina 2017» Platforms Project 2017 - Τεχνοπαίγνιον Art Group Βιβλιοπωλείο Επί λέξει - «Έξι εικαστικοί καλλιτέχνες συνομιλούν με έξι ποιητές» (Ομάδα Τεχνοπαίγνιον Art Group) Platforms Independent Art Fair 17 - Ομάδα Τεχνοπαίγνιον Art Group Κέντρο Τεχνών του Δήμου Αθηναίων, Πάρκο Ελευθερίας - «Το 2017 για το 1917» Πινακοθήκη Σύγχρονης Τέχνης Αιτωλοακαρνανίας, Χρήστου και Σοφίας Μοσχανδρέου, Μεσολόγγι - «51 καλλιτέχνες δημιουργούν για την Πινακοθήκη του Χρ. Μοσχανδρέου» Γκαλερί Μορφές, Ρέθυμνο - «Ομαδική χαρακτηριστική» Το Σπίτι του Πολιτισμού, Δήμος Ρεθύμνης - «Ανθρωπογεωγραφία της ατομικής μνήμης»

2018 Δήμος Ηρακλείου - «ActaricART' Τέχνη καθ' οδόν» ΕΕΤΕ - Πολιτιστικό Κέντρο «Μελίνα» του Δήμου Αθηναίων - «Έκθεση χαρακτηριστικών EX-LIBRIS» Platforms project, Independent Art Fair 18 - Ομάδα Τεχνοπαίγνιον Art Group Σπίτι της Κύπρου - «Η χαρακτηριστική ως κοινωνικό σχόλιο» Ψηφιακό Μουσείο Σύμυρνης και Νέας Σύμυρνης - «Νόστιμονήμαρ» Βασιλική του Αγίου Μάρκου, Ηράκλειο - «Έκθεση για τα 100 χρόνια του ΚΚΕ»

Yannis Stefanakis' life & works

Yannis Stefanakis was born in Grigoria, in Heraklion, Crete, in 1951. From 1965 to 1971, he was schooled at the seven-grade Evening High School of Kallithea in Athens, while working in various printing shops. In 1975, he and his brothers set up their own printing shop at Psyri Square.

A distinguished honour student of the Athens School of Fine Arts, he studied painting, engraving, religious painting, book art, typography under such masters as G. Papadakis, D. Mytaras, Tr. Patraskidis, N. Kessanlis, V. Kyriakis, N. Papanikolopoulos, Th. Exarchopoulos, S. Yannoudis.

In 1978, he met the poet Michalis Katsaros and in 1980, they published together a short-lived poetry journal entitled *Epipedo* released since 1989 to date under the title *Neo Epipedo*, with such characteristic subtitles related to the content of the journal as "Poetry and Art Bulletin," "For Literary and Visual Arts," "Poetry Persisting in Art." In 2012, during the 3rd season of the journal, Stefanakis worked with another Greek poet, Kostas Th. Rizakis (as co-director). Since 2014, and during the 4th season of its release, the journal has been distributed free of charge. His wife, the painter Margarita Vasilakou, has been his main partner.

In 2017, the journal *Neo Epipedo* received an honorary award for its contribution to the Greek Letters in general by the State Literary Award Committee.

Since 1994, Stefanakis has been publishing collector's poetry editions containing engravings of his own - *Neo Epipedo, Ekdoseis Heirokeinoto* -, dedicated to such Greek poets as, in publication order, George Makropoulos, Katerina Aggelaki-Rouk, Manolis Anagnostakis, Michalis Katsaros, Antonis Skiathas, Natasha Hadjidaki, Constantine P. Cavafy, and Kostas Karyotakis. He also published the folio-sized collector's books *Apokalipsis Ioannou [Revelation to John]* and *Epitafio Thrino [Funeral Lament]*.

In 1994, he organized the 1st International Comics Festival in Athens and in Patras, in collaboration with Margarita Vasilakou and the journal *Neo Epipedo* and, in 2012, the 2nd Festival at Eleftherias Park in Athens.

In 2002, he took part in the 1st Typography and Visual Communication Festival of the University of Macedonia in Thessaloniki, with a conference on *Collector's Books* and, in 2004, in the 2nd Festival, with his film entitled *To Aglaon - I klassiki typografia [The Aglaon - the Classical Typography]*, which was also screened during the 1st Athens Digital Film Festival.

In 2003, he released the collector's journal *Technopaignion* in 5 issues (an 'offspring' of the journal *Neo Epipedo*). In 2015, he founded the *Technopaignion Art Group* on his own initiative. In 2016, he started printing the series *Ta diptyxa ton poiiton [The Poets' Diptychs]* using classical printing methods, with selected poems going back to Homer's poetry up

to Michalis Katsaros' and with his own engravings. In 2017 and 2018, his films *Ptosi [Fall]* and *Stigmi [Moment]* (video-animations) took part in the Short Film Festival competition in Drama.

He published the books of poetry *Stalaktites*, Athens, 1971, *Alonaris 74 [July 74]*, Athens, 1974, *To karfi tou chronou [The Nail of Time]*, Gavriilidis eds., 2010, *Prosfygas Theos kai alla pioimata [Refugee God and other Poems]*, Gavriilidis eds., 2014. Collector's editions: Christos Giataganas, Yannis D. Stefanakis, *Pioisi [Poetry]*, Athens 1976; Christos S. Kremniotis, Costas Th. Rizakis, Yannis D. Stefanakis, *Mitos aifnidios i monaxia [Loneliness, Unexpected Clew]*, Gavriilidis eds., 2016.

He has created stage sets and taught printmaking seminars and workshops in various Mediterranean cities. He has illustrated various magazines (*Parodos, Emvolion, Koralli etc.*) and books of poetry (by Hector Kaknavatos, Christos Kremniotis, Eleni Kollia i.a.).

Since 1992, his artworks have been presented in international exhibitions and Biennales abroad (Belgium, India, Germany, France (honorary distinction), Tunisia, Czech Republic, Sofia, Bosnia and Herzegovina, Russia, Skopje (special award), Spain, Portugal, China, Shanghai, Luxembourg i.a.). He has also represented Greece in artist, teacher and student meetings, and in the organization of the workshops of the Mediterranean Schools of Fine Arts in Damascus, Beirut, Constantinople, Batna (Algeria), which were coordinated by the Association ÉCUME - Échanges Culturels en Méditerranée [Mediterranean Cultural Exchanges] in 2007, 2009, 2010 and 2011. In 2015, he represented Greece at the 7th Contemporary Art Festival of the MAMA Museum in Algeria.

Among those who have written about or discussed his visual arts activities: A. Tassos, Michalis Katsaros, Efi Strouza, Andreas Pagoulatos, Manos Stefanidis, Georgios Tzirtzilakis, Maria Maragou, Katerina Koskina, Nikos Xydakis, Yannis Bolis, Savvas Michail, Bia Papadopoulou, Panos Kyparissis, Yannis Kontos, Lena Kokkini, Leoni Vidali, Peggy Kounenaki, Lida Kazantzaki, Irini Migadi, Vasiliki Chrysovitsanou, Voula Epitropaki, Haris Kampouridis, Chrysanthos Christou, Christos Kremniotis, Lina Tsi-kouta, Chronis Botsoglou, Athina Schina, Marilena Z. Kasimati, Mathaios Mountes.

Many of his works are exhibited at the National Museum of Contemporary Art, the Ministry of Culture, and the National Gallery in Athens, as well as in other important Museums and Galleries, public and private collections in Greece and abroad.

He is a member of the Greek Chamber of Fine Arts, of the Hellenic Authors' Society and of the Greek Printmakers' Association.

From 1989 until 2017, he taught freehand drawing and printmaking

at the AKTO College, and published social and cultural articles in various newspapers and magazines (*Avgi, Dromos tis Aristeras, etc.*).

SOLO EXHIBITIONS IN GREECE (SELECTED WORKS)

- 1981** Contemporary Art Group, Athens - engraving
1984 Eggonopoulos X., Athens - engraving
1990 Gallery 3, Athens - "An Abstract Ecology" (catalogue)
1991 Amymoni Gallery, Ioannina - painting - engraving
 Stravrakakis Gallery, Heraklion, Crete - "Toy-boxes"
1993 Gallery 3, Athens - Art Space Ariadni, Heraklion, Crete - "The window of the picture" (catalogue)
1994 Polyedro, Patras - "The window of the picture"
1997 Fournos, Athens - "Ark" (catalogue by the journal *Neo Epipedo*)
 Epoches Art Gallery, Athens - painting - engraving
 Ariadni Art Space, Art Athina 5 '97 - "Apocalypsis"
1998 Titanium Gallery, Athens - painting - book
1999 Gallery 24, Athens - book "Stone Age," Idmon eds.
2000 Diana Yiulia Gallery - Down Town, Athens - "Who is Who" (catalogue by the journal *Neo Epipedo*)
 Scorpios Gallery, Trikala - "Beautiful cities"
2001 Arts Centre, Rethymno - "The window of the picture" - "Ark"
 Theognis, Megara Cultural Association - engraving
2002 Ariadni Art Space, Heraklion, Crete - engraving
2003 Gallery 3, Athens - Paratiritis Art Gallery, Thessaloniki - "Technopaignion" (catalogue by the journal *Neo Epipedo*)
2004 Tzamia-Krystalla Art Gallery, Chania - "Technopaignion"
 Gallery 3, Athens, Art Athina 11 '04 - painting - engraving
2005 Ekfrasi Gallery, Glyfada - painting - engraving
2006 Alekos Kontopoulos Municipal Art Gallery of Lamia - Printmaking 1975-2005 (catalogue by the journal *Neo Epipedo*)
2007 House of Cyprus - Printmaking 1975-2007
2008 Ekfrasi Gallery, Athens - "Images of Wandering" (catalogue by Kastaniotis eds.)
2010 Epsilon Art Gallery, Thessaloniki - "Images of Wandering"
 Mikro Vivliopoleio [Little Library], Gavriilidis Publishing House - "Yiannis Stefanakis' Engravings"
2010-11 Ekfrasi Gallery, Athens - "Painting the Word" - creative dialogue with Dionysis Papakostas
2013 The Box, Athens - "Odysseus in 41 Drawings and Monotypes" (calendar of the Hellenic Authors' Society)
2013 Chrysothemis, Athens - "Jointly"

- 2014** IANOS Culture Hall, Athens - "Over time" (engraving exhibition, seminars, screening of the film *Aglaon - The Classical Typography*)
2018 Hellenic American Union, Athens - "Palimpsest of concepts" (painting)
 Art Gallery Technohoros, Athens - "Palimpsest of concepts" (engraving)

SOLO EXHIBITIONS ABROAD

- 1985** Greek House, Dusseldorf
1993 Ruben Forni Gallery, Brussels
2012 Art Gallery Theorema, Brussels (catalogue by the gallery)

GROUP EXHIBITIONS IN GREECE (SELECTED WORKS)

- 1980** Demetria of Thessaloniki
1985 Cultural Centre of the Municipality of Athens - "Greek Engravers"
1986 Tramway Station, Piraeus
 Visual Arts Action I-II, Athens
1987 Eleftherias Park, Athens - "Athens - Visual Arts"
1989 Gallery 3, Athens - "Ecology and Art"
 Gallery 3, Athens - "Painters from Crete"
 Titanium Gallery, Athens - Art Partners' Group Exhibition
 Pieridi Art Gallery, Athens - Ionian Bank Collection
1992 Gallery 3, Athens - "In Search of a Title"
 Gallery 3, Athens - "26 Artists in the Sunday *Ios*"
1994 FIX Patision, Athens - "Visual Arts"
 Agathi Gallery, Athens - "52 Artists about the Sunday *Ios*"
 Municipal Art Gallery of Athens - "Across the Way" (curated by L. Kokkini)
 National Art Gallery - "New Acquisitions"
 Building Kostis Palamas - B' Engraving Workshop ASKT "Twelve Years of Work"
1997 Antinor Gallery, Athens - "Six Different Formulations"
 Cultural Centre of Athens - Greek Printmakers' Association
 Epoches Art Gallery, Athens - Art Partners' Group Exhibition
 Ariadni Art Space, Heraklion - "Images of the Nude"
 Centre of Contemporary Art, Rethymno - "By ferry boat" (curated by M. Maragou)
 Gazi, Athens - "Oikotopia IX"
 Titanium, Athens - "Ephemeral"

1998 Titanium - Art Partners' Group Exhibition
Centre of Contemporary Art, Rethymno - "With the Lyre and the Bow. Memories and Contemporary Creation" (curated by M. Maragou)

1999 Stoa tou Vivliou [Book Gallery], Athens - "Ex-libris Exhibition," Vasilis Zevgolis' Collection
Tzamia-Krystalla, Chania - "Painters from Crete" (curated by Peggy Kounenaki)

2000 Municipal Art Gallery of Athens - "Thalassa" (curated by Nelli Kyriazi)
National Gallery - "Lights and Shadows. A Panorama of Greek Printmaking" (curated by M. Kasimatis)
Ariadni Art Space, Heraklion - journal *Neo Epipedo* - "17 visual artists for Manolis Anagnostakis"

2001 Centre of Contemporary Art, Rethymno - "Eight Artists, One Pathway" (curated by M. Maragou)
Ariadni Art Space, Heraklion

2002 Municipality of Tympaki, Herakleion - Tribute to Yannis D. Stefanakis
Municipal Art Gallery of Athens - "In Search of the Olympic Idea"

2003 Cultural Centre of Moires, Heraklion - "Jointly"
Municipal Art Gallery of Chania - "Greek Printmaking"
Giorgis Kounalis' Workshop, Chania - "The Olive Tree and the Environment"

2004 Municipal Art Gallery of Athens - "From the Collections of Th. Hatzisavvas"

2005 Gallery of the Cultural Association of Keratokampos, Viannos, Heraklion - Exhibition of donated works
Lefkada, 1st International Triennale Ex-Libris

2006 National Gallery - "New acquisitions"
Museum of Cretan Ethnology, Voroi, Heraklion - "Exhibition of Artists from Messara"
Municipal Art Gallery of Athens - "Urban Landscapes"

2007 Foundation Evangelos Averoff-Tossizza, Metsovo - "Greek Printmaking Today"
Thessaloniki State Museum of Contemporary Art - "Visual Arts in Greece 2007" (curated by Haris Kampouridis)
Museum of Cretan Ethnology, Voroi, Heraklion - "Exhibition of Artists from Messara"
Athens Herodes Atticus Theatre - «40 Greek Visual Artists Inspired by Mikis Theodorakis' Work"
Museum of Cretan Ethnology, Voroi, Heraklion - "Artists from

Eastern Crete" (curated by Despina Vallianou)
Museum of Photography, Thessaloniki - "19th International Photography Meeting" (curated by Bia Papadopoulou)

2008 Thessaloniki State Museum of Contemporary Art - "Greek Printmaking Today"
Melina Mercouri Cultural Centre of the Municipality of Athens - "Painters' Aegina" (curated by Iris Kritikou)
Seventh Facet, Chania - Art Partners' Group Exhibition
Technopolis, Municipality of Athens, Gazi - "Panorama of Greek Printmaking"
Municipal Art Gallery of Corfu - "Greek Printmaking"
Municipality of Rouvas, Heraklion, Crete - "1st Mediterranean Symposium of Environmental Art"

2009 Melina Mercouri Cultural Centre of the Municipality of Athens - "1st Athens Print Festival"
Basilica of Saint Mark, Heraklion, Crete - "1 × 1 Fauna Man"
Eleftherias Park, Athens - "In No Man's Land" (curated by L. Kokkini)
Society for Macedonian Studies, Thessaloniki - "100 Years of Modern Greek Printmaking" (Yannis Papakostantinou's collection)
Eleftherias Park, Athens - "No Man's Land" (curated by Fotis Kagkellaris)

2010 Municipal Art Gallery of Corfu, Heraklion Museum of Visual Arts - "Contemporary Art. A look at the Visual Art Landscape of Crete"
Visual Artists Network of Heraklion, Crete - "Silences"

2011 Technohoros Art Gallery - "On cooking" (curated by Bia Papadopoulou)
Titanium Yiayiannos Art Gallery - "In Art with a Drachma"
Municipality of Hellinikon-Argyroupoli - "130 Visual Artists for the Hellinikon Metropolitan Park"
Basilica of Saint Mark, Heraklion, Crete - "Limit" (Visual Artists Network)

2012 Art Bar Poems and Crimes, Gavriilidis Publishing House - "Drawings Almost Black"
Basilica of Saint Mark, Heraklion, Crete - "Silences" (Visual Artists Network)
Moschandreou Aitoloakarnanian *Gallery* of Modern Art, Messolonghi - "The Messolonghi of Today through Engraving"
Municipal Art Gallery of Piraeus - "Horizons" (KETHEA NOSTOS Family Support Association)
Museum of Contemporary Art "Olivepress," Chania - "Give a Gift,

Take a Gift"
Municipal Art Gallery of Chania - "A Moment Forever"
The National Bank of Greece Cultural Foundation - "Plan B" (2nd International Print Festival)
Heraklion Museum of Visual Arts - "Contemporary Art. A Look at the Visual Art Landscape of Crete"

2013 Peri Technon Art Gallery - "Follow the Art"
Aktina Art Gallery, Patra - "Weather Phenomena"
CHANIART - Visual Arts Journeys in the Prefecture of Chania - "Rust and Oblivion," "Black-White Dreams," "Home Sweet Home," "On-Reading," "Greek, Alexandrian Poet" (curated by Ioannis Archontakis)
Melina Mercouri Cultural Centre of the Municipality of Athens - "12 Visual Artists Discourse with 12 Poets," within the framework of the International Poetry Festival (curated by Lida Kazantzaki)
Andros Municipal Theatre - Eleftherias Park of the Municipality of Athens - "The Body as the Locus of Creating Social Meaning" (curated by Chr. Skepentzi)
Heraklion Museum of Visual Arts - "Myths, Dreams and a Silence"
Cultural Centre of the Municipality of Athens - "I choose to... in Art, in Life" (curated by Athina Schina)
Museum of Contemporary Art of Crete, Rethymno - "Report on Nikos Kazantzakis" (curated by Chr. Skepentzi)
Heraklion Museum of Visual Arts - "Silent Narratives"
Athens City Museum, Vouros-Eutaxias Foundation - "Explore Messolonghi through Art"
Ekfrasi Gallery, Art News - "Polymorphies II"
AKTO Gallery - "Variations on the Theme of Loneliness" (curated by Manos Stefanidis)

2014 Poems and Crimes, Gavriilidis Publishing House - "Drawings almost Colourful"
Ionidios School of Piraeus - "Giorgos Sarantaris and his Time"
Titanium Gallery - "Landscape in a Storm," Tribute to Doménikos Theotokópoulos
Museum of Contemporary Art "Olivepress," Chania - "Art Athina"
Municipal Art Gallery of Agios Nikolaos, Crete - "Report on Nikos Kazantzakis"

2015 Arts Centre of the Municipality of Athens - "Parallel Lives" (exhibition- spectacle of the Hellenic Authors' Society)

2016 Papatzikou Gallery, Art 1 - Thessaloniki - "Small Form"
Municipal Art Galleries of Athens, Agrinio, Corfu, Karditsa, Lar-

issa, Patra, Ioannina - "Three Generations of Painting - Etching - Sculpture"
Athens School of Fine Arts - The Christos and Sophia *Moschandreou* Aitoloakarnanian *Gallery* of Modern Art - Exhibition of the 20th Anniversary of the Gallery

2017 Technohoros Art Gallery, Athens - "Terms of Use" (Technopaignion Art Group)
Technohoros Art Gallery - "Art Athina 2017"
Platforms Project 2017 - Technopaignion Art Group
Epi Lexi Library - "Six Visual Artists Discourse with Six Poets" (Technopaignion Art Group)
Platforms Independent Art Fair 17 - Technopaignion Art Group
Arts Centre of the Municipality of Athens, Eleftherias Park - "2017 about 1917"
The Christos and Sophia *Moschandreou* Aitoloakarnanian *Gallery* of Modern Art, Messolonghi - "51 Artists Create for the Art Gallery of Ch. & S. Moschandreou"
Morfes Gallery, Rethymno - "Group Engraving"
The House of Culture, Municipality of Rethymno - "Human Geography of Individual Memory"

2018 Municipality of Heraklion - "ΑctαρικART" Techni kath'odon [Art on its Way]
Chamber of Fine Arts of Greece - Melina Mercouri Cultural Centre of the Municipality of Athens - "Printmaking Exhibition EX-LIBRIS"
Platforms project, Independent Art Fair 18 - Technopaignion Art Group
House of Cyprus - "Printmaking as a Social Comment"
Digital Museum of Smyrna and New Smyrna "Nostimominar"
Basilica of Saint Mark, Herakleion - "Exhibition for the 100th Anniversary of the Communist Party of Greece"

WEBSITES:

www.ystefanakis.gr
www.neoeppedo.gr

Εγκατάσταση, 2015, ξύλο, ακρυλικά
και προβολή, διαστάσεις μεταβλητές
Installation, 2015, wood, acrylics
and projection, variable dimensions